

ՄԵՐ ԱՆԿԻՒՆԵՆ

«ՍԱՌԵՐԸ ՀԱԼԻԼ ՍԿԱՍԾ ԵՆ...»

ՏՕՔԹ. Ա. ԳԱԶԱՆՃԵԱՆ

Հիմնական վկայությունը կու գայ «Հիւրընկալ» բերքի բոլորակիցներին Ուղուր էրկանի Յունիսի վերջին շաբթուան մէջ գրած մէկ յօդուածէն: Ուղուր էրկան մեկնելով կարգ մը արտաքին շոշափելի երեւոյթներէ, կ'աշխատի ցոյց տալ, թէ «սառերը հալիլ սկսած են Թուրքիոյ եւ Հայաստանի միջեւ: Հարեւանցի ակնարկ մը նետելէ ետք «սարերը հալեցնող...» այդ կարգ մը արտաքին երեւոյթներու վրայ, պիտի առանձնապէս ծանրանանք մեզ մտահոգող այսօրուան մեր նիւթին վրայ, որ աւելի քան տասը տարիներէ ի վեր լրջօրէն կը մտահոգէ աշխարհով մէկ հայութիւնը:

Ուղուր էրկան մերձեցում կը գտնէ Հայաստանի եւ Թուրքիոյ միջեւ, որոնք կարծես թէ սկսած են գործակցել կարգ մը ընդհանրական բնութեան վրայ, որոնք մարդկային կը տեսնեն պանիրի արտադրութեան ծրագրի իրականացման մէջ: Ըստ երեւոյթի՝ Հայաստան եւ Թուրքիա կը ծրագրեն, եւ կամ սկսած են, պանիր հայրաքայլ միատեղ: Երկան, նոյն նկատարումը կը կատարէ - նի՞շդ, սիսա՞լ՝ հարցին ծանօթ չենք - գրաստի կուրսեան աստիճանական գարգացման գծով: Այդ կապակցութեամբ, կարելի է ըսել, թէ յանախ կը լսենք արդէն հայագրի անհատական կամ ընկերակալի նախաձեռնութիւններով կազմակերպուած եկամտա-գրաստիքային ու խտրականութիւններու մասին, որոնք կը կատարուին Սփիւռքէն դէպի Արեւմտեան Հայաստան: Հասկնալի է, որ կարող եւք հայրողիներ հիացումով եւ սրտի նմանումով, մերթ զայրոյթով եւ առհասարակ վրէժխնդիր զգացումներով կ'աւարտեն իրենց հորեմական գիւղերը, շէնքերը, փողոցները, լեռները, այգիները, եկեղեցիները, դպրոցները, պատմական վանքերը, թագաւորանիստ մեր աւերակուած բերդերը տուած այցելութիւնները: Յուզախառն, ծանր այլ դժուարին տրամադրութիւններով կը հեռանան անոնցմէ, վերադառնալու համար իրենց հոգիներուն անհաղորդ գաղթօնախնները...:

Համաձայն «Հիւրընկալ» բերքի բոլորակիցին, Անթալիոյ եւ երեւանի միջեւ տակաւ կը գարգանայ օդային երթուստի կուրսը: Այս տարի, կ'ըսէ ան, երեւանէն յիսուն հազար հայ գրաստի կներ կը սպասուին Անթալիա:

Տակաւին, էրկան կը խօսի

ՀԱՆՐԱՅԱԲ ԵՒ ԵՐԹ ԵՐԵՒԱՆԻ ՓՈՂՈՑՆԵՐՈՎ ՕԳՈՍՏՈՍԵՆ ԵՏՔ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄԻ ԿԱՐԳԱԽՕՍԸ ԿԸ ՓՈԽՈՒԻ

Յուլիս 4-ին Երեւանի մէջ տեղի ունեցաւ Հայաստանի Համաժողովրդական Շարժումի հերթական «Հարստեան» հանրահաւաքը, որուն յաջորդեց երթ՝ մայրաքաղաքի փողոցներով:

Մարտ 1-էն ստեղծուած, ընդդիմադրութիւնը առաջին անգամ ըլլալով նման երթ կը կազմակերպէր, ասպարէզ կարգալով իշխանութիւններուն՝ արգիլելու գայն:

Բազմահազարանոց երթը, որ կ'առաջնորդէին Լեւոն Տէր-Պետրոսեան, Ստեփան Դեմիրճեան, Արամ Սարգսեան, Լիւդմիլա Սարգսեան եւ ընդդիմադրութեան այլ գործիչներ, աւարտեցաւ Հիւսիսային Պողոտայի վրայ, ուր սկսաւ շուրջօրեայ նստացոյց՝ քաղաքական բանտարկեալներու ազատ արձակման պահանջով: Նստացոյցը պիտի շարունակուի 28 օր, մինչեւ Օգոստոս 1, երբ տեղի կ'ունենայ յաջորդ հանրահաւաքը:

Լեւոն Տէր-Պետրոսեան, հանրահաւաքի ընթացքին յայտարարեց Համաժողովրդական Շարժման յառաջիկայ պահանջները, որոնք բնութագրեց՝ «Կտրուկ»:

«Անյապաղ ազատ արձակել բոլոր քաղաքականաբաններին եւ դադարեցնել ընդդիմութեան եւ հասարակութեան դէմ ուղղուած քաղաքական հաշուեկարգը: Կտրուկ միջոցներ ձեռնարկել ՀՀ յատուկ քննչական ծառայութեան պետ Միրզոբեանի ապօրինի շրջաբերական հրահանգով ողջ հանրապետութիւնով մէկ ծաւալած քաղաքական»

ԼՈՒՐՁ ՄԻՋԱԴԵՊ՝ ՌՈՒՏԻԿ ՅՈՎՍԷՓԵԱՆԻ ՀԵՏ

Լոսանճելըսահայ յայտնի դէմք եւ քաղաքական մեկնաբան Ռուտիկ Յովսէփեան Երկուշաբթի, Յուլիս 7-ի երեկոյեան հեռուստեսիլի իր հաղորդման ընթացքին, ունկնդիրներուն տեղեկացուց, որ օր մը առաջ Կլէնտէլի շուկաներէն մէկուն վրայ իրեն մօտեցած է հայ երիտասարդ մը եւ բողոքելով՝ հաղորդումներու ընթացքին իր արտայայտած տեսակէտներուն դէմ, սկսած է սպառնալիքներ կատարել:

Վիճաբանութիւնը վերածուած է քաշքշուքի, որուն ի տես, միջամտած են շուկայի ապահովութեան հսկիչները: Սակայն, նախալարձակ երիտասարդը դիմադրութիւն ցոյց տուած է, որմէ ետք ժամանած են Կլէնտէլի ոստիկանները, որոնք ձերբակալած են ենթակային:

Այս առթիւ, «Մասիս» խստօրէն կը դատապարտէ այս արարքի պատասխանատուները եւ իր գորակցութիւնը կը յայտնէ Պր. Յովսէփեանին:

Բազմահազար ժողովուրդ մասնակցեցաւ ընդդիմադրութեան հերթական հանրահաւաքին ու անոր յաջորդած երթին

հետապնդումները դադարեցնելու նպատակով, շուտափոյթ կերպով բացայայտել եւ դատական կարգով պատժի ենթարկել Մարտ 1-ի ոճրագործութեան բուն պատասխանատուներին, առաջին հերթին՝ Ռոբերտ Քոչարեանին: Անմիջապէս պաշտօնից հեռացնել նախագահական ընտրութիւններէ եւ Մարտի 1-ի իրադարձութիւններէ ընթացքում չարաբաստիկ դեր խաղացած, ինչպէս նաեւ իրենց գործունէութեան մէջ լիովին վարկաբեկուած անձանց՝ Արմէն Գէորգեանին, նախագահի աշխատակազմի ղեկավար Յովիկ Աբ-

րահամեանին, Գլխաւոր դատախազ Աղուան Յովսէփեանին, ԱԱԾ պետ Գորիկ Յակոբեանին եւ Հանրային հեռուստատեսութեան խորհրդի պետ Ալեքսան Յարութիւնեանին»:

Այս պահանջները չկատարելու եւ մանաւանդ Մարտ 1-ի ոճրագործութեան բացայայտումը խափանելու պարագային՝ Տէր-Պետրոսեան խոստացաւ Օգոստոս 1-էն սկսեալ Շարժման կարգախօսը յայտարարել՝ Սերժ Սարգսեանի հրաժարականը եւ արտահերթ նախագահական ընտրութիւններու անցկացումը:

ՐԱՖՖԻ ՅՈՎՀԱՆՆԵՍԵԱՆ.- «ԻՇԽԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՅԵՏԱԶԳՈՒՄ ԵՆ ԺՈՂՈՎՐԴԻ ՊԱՅՅՈՒՆԸ»

Հայաստանի Ազգային ժողովէն ներս ներկայացուած միակ ընդդիմադիր քաղաքական ուժի՝ «Ժառանգութիւն» կուսակցութեան նախագահ Րաֆֆի Յովհաննիսեան Յուլիս 7-ին կայացած ասուլիսի մը ընթացքին յայտարարեց, որ երկրէն ներս ստեղծուած լարուածութիւնը թեթեւացնելու համար պէտք է հրաւիրել արտահերթ ընտրութիւններ, քանի որ «այլ եղանակով իշխանութիւններին չյաջողուեց բեկում մտցնել»:

Յովհաննիսեանի կարծիքով՝ իշխանութիւնները ներկայիս ընդամէնը կը յետաձգեն ժողովուրդի պայթումը, թոյլ չեն տալիս, որ կուսակցուած անարդարութիւններէ ալիքը դուրս գայ:

Յովհաննիսեան շեշտեց, որ պէտք էր «համահասարակական բեկում»:

Ու թէեւ այսօր նման հաւանականութիւնը, չի տեսնուիր, սակայն «Ժառանգութեան» առաջնորդը յոյսը չէ կորսնցուցած. -

Ժառանգութիւն կուսակցութեան նախագահ Րաֆֆի Յովհաննիսեան

«Ես յոյս եմ տածում, որ մինչեւ միջազգային հսկողութեան եւ պարտադրանքի յաջորդ դառնալը Հայաստանի ներպետական դաշտը կը կարողանայ իր հարցերը լուծել միեւնոյն սեղանի շուրջ»:

Րաֆֆի Յովհաննիսեան նաեւ հաստատեց Լեւոն Տէր-Պետրոսեանի այն տեսակէտը, որ ԵՆԽՎ հաստատուած է:

ԸՆԴԱՔԱԿԱՆ

ՕՊԱՍԱ ԵՒ ՄՔՔԷՅՆ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ ԹԵ ՓՈՐՁԱՌՈՒԹԻՒՆ

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՍԱՂԻՆԱՆ

Հիմա որ երկարատեւ եւ յոգ- նեցուցիչ նախնական ընտրապայ- քարներէն ետք, զէթ այսպէս էր պարագան տեմոքրաթիւներու հա- մար, ընտրութեան իջած երկու կուսակցութիւնները արդէն նշա- նակած են իրենց թեկնածուները, տեմոքրաթիւները Պարաք Օպաման, իսկ հանրապետականները ձօն Մքքէյնը, ընտրողները ունին շուրջ 4 ամիսներ մինչեւ Նոյեմբեր 4-ը, աւելի մօտէն հետաքրքրուելու թեկ- նածուներով, եւ տեսնելու իւրա- քանչիւրին առաւելութիւններն ու թերութիւնները, եւ ասոնց լոյսին տակ, որոշելու թէ ո՞ւր պիտի կեդրոնացնեն իրենց քուէները: Այս ուղղութեամբ կ'արժէ ըսել թէ երկու կուսակցութեանց պարագա- յին ալ, կան կուսակցութեան պատկանելիութեան տարբերու- թիւնները, այսինքն կան «կարծր» եւ կան «մեղմ» կուսակցականներ, երկու խումբերու մէջ ալ: Թէ Օպաման եւ թէ Մքքէյնը չեն վա- յելէր իրենց պատկանած կուսակ- ցութեանց «ամբողջական» նեցու- կը: Տեմոքրաթիւներու պարագային, այս կուսակցութեան աւելի ձախ ծայրայեղ ազատական մտածողնե- րը (liberal) որոնք պիտի ուզէին երկիրը տանիլ դէպի աւելի ձախ ուղղութիւն, հաստատելով աւելի ազատական, ընկերային, սոցիալ- դեմոկրատական դրութիւն մը, պե- տականացման աւելի աշխուժ քա- ղաքականութիւն մը ինչ կը վերա- բերի կրթութեան, առողջապահու- թեան, տնտեսութեան եւ ներգաղ- թային հարցերու գծով, ինչպէս նաեւ աւելի գործակցութեան եւ «տիրալոկ»ի, միջազգային մարզէն ներս: Այս կարեւոր մարզերու մէջ, Օպամա ունի տեմոքրաթիւներու կա- րեւոր մէկ մասին համակրանքն ու համաձայնութիւնը, սակայն կայ նաեւ որոշ վերապահութիւններ, յատկապէս պետական փորձառու- թեան, խաղաղութեան եւ պատե- րագմի հարցերով, տրուած ըլլալով որ ինք հազիւ չորս տարիներէ ի վեր սենսթըր մըն է, եկած Իլլինոյ նահանգէն: Սկզբնական շրջանի իր կարգ մը «յախուռն» արտայայ- տութիւնները – իրաքէն բանակը արագաբար տուն բերելու, իրանի, Հիւսիսային Քորէայի, Վենեզուել- յայի «տիքթաթոր»ներու հետ երկ- խօսութեան, «թերրորիզմ»ի մա- սին իր անորոշ կեցուածքը, նաեւ, ինչպէս տեսնուեցաւ, «blue collar», աշխատաւորական դասակարգի, եւ տարիքաւոր կիներու վերապահու-

թիւնները – այս բոլորը իրեն նպատաւոր չէին: Տակաւին, տե- մոքրաթիւներու մէկ կարեւոր մասը, մանաւանդ Հիլըրիի ընտրողներէն շատեր, կ'ըսեն թէ ի նպատ Մքքէյնի պիտի քուէարկեն: Եթէ այս բոլո- րին վրայ աւելցնենք իր ցեղային պատկանելիութիւնը, Վեր. Ճերեմի Ուայթի, ծայրայեղ ձախականի մը հետ գործակցութիւնը, կասկածելի գործարար Ռիքքոյի հետ իր կապը, իր կնոջ Միշելի կարգ մը արտա- յայտութիւնները ինչպէս նաեւ հայ-

րենասիրական իր վիճելի խօսքերը – ասոնք Օպամայի հանդէպ որոշ ժխտական տրամադրութիւններ ստեղծեցին, եւ հաւանօրէն ալ պի- տի շարունակեն ստեղծել գալիք ամիսներուն, մինչեւ ընտրութիւն: Այս բոլորին եւ տակաւին այլ հաւանական «պրպտումներու» իբ- րեւ արդիւնք, կրնան դժուարու- թիւններ ստեղծել Օպամայի հա- մար: Ինչ որ ալ պատահի սակայն, հիմնական քանի մը տուեալներ կը մնան իբրեւ դրական, իսկապէս դրական տուեալներ իրեն համար:

1. Օպամայի փոփոխութեան ջատագով ըլլալու հանգամանքը (agent for change):
2. Ուայթիկթընեան «հինգած», «կոտրուած» միջավայրին իր չպատկանելիութիւնը, եւ
3. Իր «մարդոց մօտ», «հա- մակրելի» ըլլալու շատկութիւննե- րը – այս երեքը Օպամային համար պիտի շարունակեն ստեղծել նպաս- տաւոր «իմէջ» (image) մը քուէար- կողներու մօտ: Իսկ եթէ ինք նաեւ յաջողի գալիք ամիսներուն, մի քիչ հեռանալ ծայրայեղ ձախական շրջանակներէն, եւ մօտենալ «կեդ- րոն» քաղաքականութեան մը, դար- պասելով թէզեր եւ կրօնական, պահպանողական իմբաւորումներ, շատ հաւանաբար ինք կրնայ ըլլալ երկիրն յաջորդ, պատմական նո- րութիւն հանդիսացող, սեւ նախա- գահը:

Ի՞նչ է ԿԱՅՈՒԹԻՒՆԸ ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ՄՕՏ Խօսելով ձօն Մքքէյնի «իմէջ»ի (image) մասին, քուէարկողներու մեծ

մասը զինք կը նկատեն «ծեր» (old), որ կը հակադրուի Օպամայի երիտասարդութեան: Մքքէյնի «գօ- րաւոր» արժանիքներէն են՝ իր վիթխարի պատերազմի «հերոս» ըլլալու պարագան, որ վերջերս վիճելի դարձաւ, անհատականու- թեան «կարծր» ըլլալը, պատերազ- մական եւ ապահովութեան հարցե- րու աւելի ծանօթութիւնը, իրաքի մասին իր «ճշգրիտ» կեցուածքը, «թերրորիզմ»ի շուրջ իր կարծ- րութիւնը, ներգաղթային հարցե- րու մասին իր «հասկացող» կեց- ուածքը, մանաւանդ Պուշի իշխա- նութեան նկատմամբ ժողովուրդի ժխտական վերաբերմունքը, այս

բոլորը ի նպատ իրեն կը գործեն: Ասոնց դիմաց Մքքէյն ինք եւս ունի կուսակցական «վերապահութիւն- ներ» ինք բաւականին աջակողմ- եան չի նկատուիր, երկիրը յոգնած է իրաքի եւ Աֆղանիստանի պատե- րագմներէն, քարիւղի, տնտեսու- թեան, տնային սնանկացումները (foreclosure), եւ ներքին հարցերու շուրջ իր չարաբերական «անգի- տութիւնը», յատկապէս փրօ-Պուշ, փրօ-Իսրայէլ իր կեցուածքները զինք խոցելի կը դարձնեն: Մքքէյն, ուժի, պատերազմի, «պայքարող»ի «իմէջ» մը ունի, ինչպէս նաեւ տարիներու փորձառութիւն՝ Սենա- թի, եւ կառավարական հարցերու, արժանիքներ որոնք որոշ շրջանակ- ներու կողմէ լաւ կը դիտուին:

Մքքէյն եւս բաւական աշխա- տանք ունի տանելիք իր կուսակցու- թեան ներս, տրուած ըլլալով որ կարգ մը շրջանակներ զինք հարկ եղածին չափ «աջակողմեան» չեն նկատեր, եւ ըստիտներու խօսակ- ները, աջակողմեան, կ'ուզեն զինք աւելի մօտեցնել Ռէկրնեան սկզբունք- ներու, որոնք, ըստ Ռըշ Լիմպօներու, Լօրա Ինկրամներու, եւ «Fox» կա-

յանի խօսակներու, հաւատարիմ են աջակողմեան մտածողութեան, եւ կը գտնեն որ Օպամաները, եւ տեմոք- րաթիւները երկիրը պիտի տանին ձախ ուղղութեան, հարկերու յաւե- լումին, Ամերիկայի միջազգային դիրքի տկարացման, տոյարի աւելի անկումին, եւ այլն: Մքքէյն անշուշտ չունի ցեղային հարց եւ տասնամ- եակներով եղած է սենսթըր: Նաեւ փաստած է որ երկու կուսակցու- թեան միջեւ յաջողած է գործակցու- թիւն հաստատել եւ իր գօրաւոր կողմնակիցներէն մէկը հրեայ, Լի- պլըման, տեմոքրաթ-անկախ սենս- թըր մըն է: Մքքէյն անշուշտ ունի Պուշի իշխանութեան նեցուկը եւ ինքնիրեն կ'արտօնէ գրեթէ պետա- կան այցելութիւններ տալ հոս-հոն: Մէկ խօսքով, Օպամա կը պատկանի ներկայէն ապագայ գացող ճամբու, իսկ Մքքէյն կը պատկանի անցեալին դժուարութեամբ ձերբազատուող եւ սակայն փորձառութեամբ հարուստ քաղաքական գործիչի խումբին:

Կ'ուզեմ աւարտել այս երկու թեկնածուներու «իմէջ»ի մասին հետեւեալ խորհրդածութիւններով, որոնք փիլիսոփայական խորք ու- նին: Ֆրանսացիները գեղեցիկ ասաց- ուածք մը ունին.

«Si jeunesse savait et vieillesse pouvait» այսինքն «եթէ երիտասար- րութիւնը գիտնար եւ ծերութիւնը կարենար»: Ուրեմն երիտասարդնե- րը գիտնային ինչ որ ծերերը գիտեն, իսկ եթէ ծերերը կարենային ինչ որ երիտասարդները կարող են ընել, աշխարհ տարբեր պիտի ըլլար... Այս նոյն հարցումը հարցուեցաւ Սոկրատին, թէ իմաստութիւնը տա- րիքի՞ մէջ է թէ փորձառութեան, Սոկրատ ինք եւս անճրկեցաւ եւ չկրցաւ յատուկ պատասխան մը տալ: Միայն ըսաւ որ երկուքէն ալ պէտք է կարենալ օգտուիլ լաւագոյն չափով: Հոս, Ամերիկայի պարագա- յին, ներկայիս, կարելի չէ Օպաման եւ Մքքէյնը նոյն «թիմ»ին կապել: Մէկը կամ միւսը պիտի ընտրուի: Մեր ընտրութիւնը պիտի երթայ երիտասարդութեան եւ փոփոխու- թեան ջատագովին, մանաւանդ որ տեմոքրաթ մըն է ան, եւ մենք ալ առաւելաբար տեմոքրաթ թէզերուն կողմնակից ենք...

Հայ Թելեժամր կը Վերադառնայ
18ը Ալիքի Վրայ
 Ոչ թէ մէկ, ոչ թէ 2, ոչ թէ 3 ժամ, այլ Օրուան 24 ժամերը
Շաբաթը 7 օր անվնար
 Հարկ չկայ բաժանորդագրուելու – 40 Յաւելեալ ալիքներ
 Յաւելեալ տեղեկութիւններու համար դիմել
 Հայկական Թելեժամ (818) 982-2400

THE QUALITY AND SAFE CHOICE...

AGBU PASADENA HIGH SCHOOL

2495 E. MOUNTAIN STREET, PASADENA, CA 91104
 (CORNER OF ALTADENA DRIVE AND MOUNTAIN STREET)

2008-2009 SCHOOL YEAR OPEN ENROLLMENT GRADES: 9-12

COLLEGE PREPARATORY ACADEMIC PROGRAM
 HONORS & AP LEVEL INSTRUCTION

FOR MORE INFORMATION, PLEASE CALL 626-794-0363

ԸԱՅ ԴՊՐՈՑ

«ՅՈՎԱՆՓԵԱՆ» ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ 2007-2008 ՏԱՐԵՇՐՁԱՆԻ ՀՈՒՆՁՔԸ

«Ա. և Մ. Յովսէփեան» վարժարանի շրջանաւարտները

Սուրբ Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ «Ա. և Մ. Յովսէփեան» վարժարանի Մանկապարտէզի, Ե. և Ը. կարգերու վկայականաց բաշխումը տեղի ունեցաւ Շաբաթ, Յունիս 21-ին, երեկոյեան ժամը 6ին, Փասատինայի Հ.Բ.Ը.Մ. «Մարի Մանուկեան» երկրորդական վարժարանին սրահին մէջ:

Հաճելի ու տաքուկ մթնոլորտ մը ստեղծուած էր, դպրոցիս բարերարուհի Մակրիթ Յովսէփեանին ներկայութեամբ, որ իր գեղեցիկ ու մայրական ժպիտով, հոգատար մեծ մօր մը նման, ամենայն հետաքրքրութեամբ ու հպարտանքով կը հետեւէր հանդէսին:

Հանդիսութեան ներկայ էին առաջնորդ Յովնան արք. Տէրտէրեան, դպրոցիս Հոգաբարձութեան անդամներ՝ ատենապետ Յ. Հիլալեան, Կ. Պապեան, դպրոցիս բարեկամներէն ձորձ եւ Ֆլորա Տունահանցները, ուսուցիչներ, ծնողներ եւ աշակերտներ:

Սրբազան հօր աղօթքէն ետք,

Ե. կարգի աշակերտուհիներէն Քրիստին Քէշիշեանն ու Մելինէ Թոփեանը, յաջորդաբար անգլերէնով եւ հայերէնով, բացման խօսքերը փոխանցեցին: Այս տարի առաջին անգամ ըլլալով, Մանկապարտէզի աշակերտներուն ներկայ գտնուիլն ու հանդէս գալը, համով-հոտով պատրաստուած յայտագրին քաղցր բոլոր մը աւելցուց, իրենց գեղեցիկ պարով, արտասանութիւններով եւ երգերով: Մանկապարտէզի աշակերտները ներկայացուցին հայկական պար մը, ապա երգեցին «Յիսուս մանուկները կը սիրէ», «Մեսրոպեան տառեր», «Գարուն», «Մեր տան մէջ» երգերը եւ արտասանեցին «Հրաժէշտ Այբեկարանին» եւ «Հայրերու օրուան» ոտանաւորները: Դաստիարակ ուսուցչուհի Ա. Զէյթունեան փոխանցեց իր խօսքը եւ ապա տնօրէնին օգնութեամբ բաշխեց վկայականները Մանկապարտէզի աշակերտներուն:

Ե. կարգի աշակերտները արտասանեցին Գէորգ էմինի «Մեր

Այբուբենը»: Դաստիարակ ուսուցչուհի իր սիրտին խօսքը փոխանցեց, որու ընդմէջէն ներկայներուն նշեց, իւրաքանչիւր աշակերտին ունեցած նկարագրային յատկանշական գիծերէն մէկը: Ապա, տնօրէնին օգնութեամբ Ե. կարգի աշակերտները ստացան իրենց վկայականները: Բարձրագոյն միջին ունեցող աշակերտուհի Քրիստին Քէշիշեանը ստացաւ մրցանակներ թէ՛ հայերէն լեզուի, եւ թէ՛ մնացեալ նիւթերուն մէջ:

Կարգը հասած էր Ը. դասարանի շրջանաւարտներուն, որոնց յիշատակներու սահիկներու ընդմէջէն եւ Elizabeth Barrett Browningի «How do I Love Thee» ոտանաւորին արտասանութեամբ, ստեղծուեցաւ գերզգայուն վիճակ, եւ ներկայները գիտակցեցան, որ այս աշակերտներուն միջեւ կայ իրապէս գորաւոր կապ մը ու իրենց համար դժուար պիտի ըլլայ բաժանումը իրարմէ:

Շրջանաւարտներուն ուղերձները կարդացուեցան, հայերէնով՝ Դալար Մարտուրեանի, իսկ անգլերէնով՝ Նաթալի Թանսագեանի կողմէ: «Վարդանանց Ասպետներ» կազմակերպութեան կողմէ ներկայ էր Մ. Մաթոսեան, որ լաւագոյն աշակերտի մրցանակով պարգեւատրեց շրջանաւարտ աշակերտուհի Դալար Մարտուրեանը, եւ նաեւ նոյն կազմակերպութեան կողմէ նուիրատուութիւն մը փոխանցեց դպրոցիս տնօրէնին:

Տնօրէն Շահէ Մանկրեան վկայականներու բաշխումը կատարեց եւ նաեւ հետեւեալ աշակերտներուն շնորհեց մրցանակներ, հայերէն եւ անգլերէն լեզուներու եւ թուաբանութեան մրցանակները՝ Դալար Մարտուրեանին, գիտութեան մրցանակը՝ Արման Սէօլլէմէգեանին, եւ «Յովսէփեան» վարժարանի ոգին խորհրդանշող մրցանակը՝ Նաթա-

լի Մաճառեանին:

Հոգաբարձութեան խօսքը փոխանցեց Յ. Հիլալեան, որ դրուստեց դպրոցին մէջ գործող բոլոր կազմերուն գործունէութիւնները եւ նորանոր յաջողութիւններ մաղթեց վարժարանին:

Ապա տնօրէնը փոխանցեց իր սրտին խօսքը, որու ընդմէջէն իր երախտապարտութիւնը յայտնեց «Յովսէփեան»ին շուրջ համախմբուած հաւատարիմ բարեկամներուն, որոնք միշտ նեցուկ կանգնած են վարժարանիս՝ ամենադժուարին պայմաններու մէջ, եւ որոնց յարատեւ նուիրատուութեամբ կարելի կ'ըլլայ յարատեւել: Առ այդ, յատուկ գնահատանքի արժանացան Մարկարիթ Յովսէփեան, տէր եւ տիկին Ճէք Ճանտիկեան, տէր եւ տիկին Ռիչըրտ Մուշեղեան եւ տէր եւ տիկին ձորձ Տունահանց:

Տնօրէնը նաեւ պարգեւատրեց երկու ուսուցչուհիներ՝ Քէթի Հէրիան ու Լիլա Մանոյեանը. առաջինը՝ անցեալ տարեշրջանին իր պատրաստած դպրոցիս վերաորակաւորման աշխատանքին անհրաժեշտ տեղեկագրին համար, իսկ երկրորդը՝ իր ցուցաբերած անսակարկ նուիրումին եւ գործունէութեան համար:

Տնօրէնը նաեւ իր յատուկ շնորհակալութիւնները յայտնեց Ծնողաւորութեան կազմին եւ անոր ատենապետուհիին՝ Մարիամ Մկրտչեանին, որոնք ամենայն նուիրումով այս տարեշրջանի ընթացքին յաջողութեամբ պասկեցին իրենց բոլոր ձեռնարկները եւ կրցան մօտաւորապէս 70,000 տոյրի եկամուտ մը ապահովել դպրոցիս:

Փակման խօսքը փոխանցեց սրբազան հայրը, որ շնորհաւորեց ծնողները, աշակերտները, տնօրէնն ու ուսուցչական կազմը, եւ յարատեւ յաջողութիւններ մաղթեց վարժարանին:

ՅՈՐԴԱՆԱԿԱՆ ՀԱՆԴԻՍՈՒԹԻՒՆ ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ ԱՇԽԱՐՀԱՀՈՉԱԿ ՄԵԾԱՆՈՒՆ ԳՐՈՂ ՈՒԻԼԻԸՄ ՍԱՐՈՑԵԱՆԻ ԾՆՆԴԵԱՆ 100-ԱՄԵԱԿԻՆ

Կազմակերպութեամբ՝ Ամերիկայի Հայ Գրողներու Միութեան

Հովանաւորութեամբ՝ Գերշ. Տ. Յովնան Արքեպս. Տէրտէրեանի Առաջնորդ Հիւսիսային Ամերիկայի Արեւմտեան Թեմին

Բացման Խօսք՝ ՏՕԳԹ. ԱՐՇԱԿ ԳԱԶԱՆՃԵԱՆ Բանախօսներ՝ ՍԱՐԳԻՍ ՎԱՀԱԳՆ Դրուագներ Սարոյեանի Կեանքէն ԹՈՐԳՈՄ ՓՈՍԹԱՃԵԱՆ

Նախագահ Ամերիկայի Հայ Գրողներու Միութեան Հանդիսավար՝ ԼԻԼԻԹ ՔԷՉԷՆԻԱՆ Գեղարուեստական Բաժին Ընթերցումներ Ուիլիլմ Սարոյեանի Գործերէն

Կիրակի, Յուլիս 13, 2008 Կ. Ե. Ժամը 5:00ին Հայց. Եկեղեցւոյ Առաջնորդարանի «Գալայնեան» Սրահին մէջ 3325 Glenoaks Blvd. Burbank CA 90504 Մուտքը ազատ

նողուհին թոռնիկն է «Մասիս» շաբաթաթերթի աշխատակից Տիար Ներսէս Ս. Մեսրոպեանի: Սրտագին շնորհաւորութիւններ Անէթին եւ իր ծնողներուն, հարազատներուն եւ ընկերներուն:

ՎԱՐՁՈՒ ՄՐԱՇ ՓԱՍՏԻՆԱՅԻ ՄԷՋ (200 ԸՈԳԻ ԸԱՄԱՐ) ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿ ԱՌԻԹՆԵՐՈՒ ԸԱՄԱՐ 1060 N. ALLEN AVE. PASADENA ԵՆՈԱԶԱՅՆԵԼ (626) 797-7680

ԳԱՂՈՒԹՆԵՐ

ՇԱԼԵՊԻ Շ.Մ.Մ.-Ի ՓՈՂԵՐԱԽՈՒՄԲԻ ԿԱԶՄՈՒԹԵԱՆ 65-ԱՄԵԱԿԸ

Ուրախութեամբ եւ հպարտութեամբ կ'ողջունենք Հայկազի Շ.Մ.Մ.-ի փողերախումբի կազմութեան 65 ամեակը, որ հասակ առաւ ազգային աւանդութիւններուն ներշնչումով եւ հայրենասիրական ոգիով, վառ պահելով մեր նախնիներէն կտակուած հայրենական ջահը:

1943 թուականին, գիտակցելով իրենց առաքելութեան եւ սկզբունքներուն ու աւելի եւս զարկ տալու սկառտական շարժումին, խումբ մը երէց սկառտներ, յանձինս ընկ.ներ Մանուկ Կիրակոսեանի, Յովհաննէս Մկրեանի, Յարութիւն եւ Վարդան Պօգիկեաններու, Վարդգէս Մինանեանի, Արա Գպրանեանի եւ Սաստ Մարտինիի, քովքովի գալով կազմեցին Շ.Մ.Մ.-ի 45 հոգինոց փողերախումբը՝ որ կարճ ժամանակամիջոցին, 1946-ին հասաւ մինչեւ 120-ի եւ իրենք եղան առաջին նուագողները:

Փողերախումբը դարձաւ Շ.Մ.Մ.-ի վերանորոգման եւ վերածաղկումի մղիչ ուժը: Շնորհիւ Սկառտական խորհուրդի եւ Ֆանֆարի Յանձնախումբի գիտակից եւ նուիրեալ պատասխանատուներու եւ ազգանուէր հայորդիներու նիւթական օժանդակութեան, բարոյական աջակցութեան եւ գոհաբերութեան, ֆանֆարի այս դպրոցը սփիւռքի մէջ դարձաւ բոլորին սրտին խօսող ղօղանջի զանգը:

Զանազան պետական եւ ազգային տօներու առիթով մասնակցեցաւ տողանցներու եւ տօնախմբութիւններու, արժանանալով հայ թէ արաբ ժողովուրդի գնահատանքին եւ ծափող ջոջներուն: 1944-էն սկսեալ ծաղկեցուց աւանդութիւն դարձած Շ.Մ.Մ.-ի միջմասնաձիւղային հանդիպումները Պէյրութի եւ Հայկազի մէջ:

Շ.Մ.Մ.-ի մեծ ընտանիքին համար ինդուսթրիան եւ ցնծութեան տօն է երբ կու գայ պաշտօնական հանդիսութեամբ ոգեկոչելու ֆանֆարի կազմութեան 65ամեակը եւ մեծարելու իր վեթերան ֆանֆարիստները, որոնք անձնուրաց նուիրուեցան Շ.Մ.Մ.-ի շարքերուն բիւրեղացման, որպէսզի հայը յաղթական դուրս գայ իր գոյապայքարէն, ներշնչուած՝ ազգին եւ հայրենիքին սիրով, իր կենսունակութեան աւելի ստանալով Մայր Հայրենիքէն եւ Մայր Կուսակցութենէն: Ֆանֆարի յաջողութեան խօսուն մէկ պատկերն է մեծ թիւով հին ընկեր-ընկերուհիներու մասնակցու-

«Հազար շեփոր հնչեն թող այս առաւօտ. Հազար թմբուկ խփեն թող այս առաւօտ. Լոյսի հեղեղ, յոյսի տօն է, խնդուքիւն. Հազար շեփոր հնչեն թող այս առաւօտ».
Նուիրումի 65 երկար տարիներ...

Շ.Մ.Մ.-ի Փողերախումբը ելոյթի պահուն

թիւնը այս առիթով կազմակերպուած միջոցառումներուն:

Փողերախումբի կազմութեան 65 ամեակի ստեղծատարութեան ծիրէն ներս կազմակերպուած էր ցուցահանդէս, պարահանդէս, տողանցք եւ եզրափակիչ հանդիսութիւն:

Ա. ՅՈՒՅԱՀԱՆԴԻՍ
Բացման արարողութիւնը տե-

անցնող 65 տարիներու փողերախումբի հին ու նոր գործիքներու եւ տարազներու նմոյշներ, տողանցներու նկարներ եւ օրուան պատշաճ ձեռագիր աշխատանքներ:

Յուցահանդէսի բացումը կատարեցին ընկ. Յակոբ Փոքրաւորեան եւ Տ. Թորոս Թուխմանեան, որոնք միեւնոյն ժամանակ վարձատրեցին միութեանս վեթերան

Դամասկոսի Թեմի Առաջնորդ Տէր Արմաշ Եպս. Նալպանտեան եւ Շ.Մ.Մ.-ի Կեդրոնական Վարչութեան ատենապետ Ընկ. Վասիլ Ազրլեան շրջապատուած շրջանի պատասխանատուներով

դի ունեցաւ Կիրակի, 11 Մայիս 2008-ի կէսօրուան ժամը 12:00-ին, միութեան սրահին մէջ եւ տեւեց ամբողջ երեք օր: Հարիւրաւոր Շ.Մ.Մ.-ականներ եւ այցելուներ բարձր գնահատեցին տարուած աշխատանքը՝ ուր ցուցադրուած էին

եւ նուիրեալ ֆանֆարիստները: Բ. ՊԱՐԱՀԱՆԴԻՍ

Շ.Մ.Մ.-ի Հայկազի շրջանի վարչութիւնը կազմակերպած էր պարահանդէս մը՝ Շաբաթ, 17 Մայիս 2008-ի գիշերը, «Վենիսիա» ձաշարանի գեղատեսիլ սրահին մէջ,

մասնակցութեամբ՝ այս առիթով Պէյրութէն մասնաւոր հրաւիրուած սիրուած երգիչ Պերճ Նազգաշեանի եւ իր նուագախումբին, որոնք մինչեւ առաւօտեան պատիկ ժամերը խանդավառեցին 500-ի համող երկան հասարակութիւնը:

Օրուան թամատան էր Օրդ. Սոնա Չորպաճեան, որ լաւագոյնս կատարեց իր պարտականութիւնը: Ընդմիջումին, Կիրակեան ձեմարանի վաստակաշատ դասատու Տիկ. Մարալ Սունունու - Քիւփեյեան, որ միշտ եղած է Շ.Մ.Մ.-ի փողերախումբին մօտ եւ անոր ելոյթներուն խօսնակը, ներկաներուն փոխանցեց փողերախումբի նպատակն ու նուաճումները, մաղթելով նորանոր յաջողութիւններ:

Օրուան կարկանդակը հատուց հրաւիրուեցան շրջաններու պատասխանատու ընկերներ եւ այս առիթով եղան սրտաբուխ նուիրատուութիւններ:

ՄԻՋ-ՇՐՋԱՆԱՅԻՆ ՏՈՂԱՆՅԲ.

Կիրակի 18 Մայիսի կէսօրուան ժամը 1:00-4:00 տեղի ունեցաւ Շ.Մ.Մ.-ի միջ-շրջանային սկ. տողանցքը, մասնակցութեամբ Հայկազի վեթերաններու, Պէյրութի, Դամասկոսի եւ Հայկազի ներկայի ֆանֆարիստներու: Շեփորախումբը սկիզբ առաւ Թիւրք պողոտայէն դէպի Սիւլէյմանիէ, Նոր Գիւղ, Վիլլաներ, Ազիզիէ եւ վերջին կանգառը Կիրակեան ձեմարան: Ծամբու տեւողութեան հայ թէ օտար հոծ բազմութիւնը ծափող ջոջներով դիմաւորեց Շ.Մ.Մ.-եան հսկայական բանակը: Ապրէք սղաք:

Սուրիական, հայկական եւ Շ.Մ.Մ.-ի դրօշներէն ետք, շեփորախումբը կը գլխաւորէր Հայկազի շրջանի 80 հոգինոց վեթերան ֆանֆարիստները, անխոնջ մայսթրօ ընկ. Թորոս Չոփուրեանի առաջնորդութեամբ: Դամասկոսի շրջանի փողերախումբը, թիւով 50, կ'առաջնորդէր ընկ. Սարգիս Նորտիկեան, իսկ Պէյրութինը՝ թիւով 50, ընկ. Ժագ Թիւթիւնճեանը: Հայկազի շրջանի ներկայի 90 նուագողներէ կազմուած շեփորախումբը, որ պարծանքն է շրջանակիս եւ ինչու չէ հայկապահայութեան, կ'առաջնորդէր նուիրեալ ընկ. Վահէ Տազեանը:

Տողանցքին կը հետեւէին 200 մը շնորհներ, գայլիկներ, արենոյշներ եւ սկառտներ:

Շաբ.ը էջ 18

1975-2008
33th
ANNIVERSARY
Life, Health, Group Health
Disability, Long Term Care
NEW YORK LIFE

ԱՊԱՌՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ ԱՆՌԱԺԵՇՏ Է
ԵՐԲԵՔ ՈՒՇ ԶԷ ՎԵՐԱՔՆՆԵԼՈՒ ԶԵՐ ԱՊԱՌՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ
ՊԵՏՐՈՍ ԵՒ ՍԻԱՄԱՆԹՈ ՄԱՐՈՆԵԱՆ
818 500-9585 ABA INSURANCE SERVICES 805 E. Broadway . Glendale, CA 91205
E-mail: BMaronian@AOL.com ONE EIGHT HUNDRED FOUR "HAI-TAD"

Massis Weekly

Volume 28, No. 25

Saturday, JULY 12, 2008

Armenian Opposition Resumes Non-Stop Protests Popular Movement Announces Lengthy Sit-in Before Its Next Rally

President Levon Ter-Petrosian saluting flag waving Popular Movement supporters

Armenia's main opposition alliance led by first president Levon Ter-Petrosian announced a renewed campaign of daily anti-government protests late Friday as thousands of its supporters marched through central Yerevan four months after the violent suppression of their post-election demonstrations.

Several dozen protesters began a non-stop sit-in near the city's Liberty Square cordoned off by hundreds of riot police. Opposition leaders said they will stay there around the clock as part of preparations for Ter-Petrosian's next, "decisive," rally scheduled for August 1.

Addressing the boisterous crowd before the march, Ter-Petrosian accused Serzh Sarkisian of continuing

his predecessor Robert Kocharian's crackdown on the opposition launched after the disputed presidential election of February 19. He stressed the fact most of more 100 opposition members and supporters arrested in the wake of the vote remain in jail.

"We gave the authorities time and an opportunity to think seriously over our proposal to start a constructive dialogue which is conditional on the release of all political prisoners," said Ter-Petrosian. "But they failed to understand or wrongly assessed motives for our move, apparently figuring out that by holding the political prisoners hostage they will force us to deal only with that issue and to deviate

Continued on page 2

Request for security:

Armenian Ombudsman Asks For Armed Protection

YEREVAN -- Armenia's embattled human rights obudsman, Armen Harutiunian, has asked the National Security Service (NSS) to assign armed bodyguards to him and members of his family.

In a letter to the NSS Director Gorik Hakobian made public by his press service on Monday, Harutiunian said they need five boguards and two vehicles for that purpose. He said one of the requested cars would escort his personal limousine while the other would cater for his family members.

Harutiunian cited a clause in Armenia's law on state human rights defender that entitles him and his closest relatives to armed protection by the state. He did not explain why he needs such protection now, more than two years after being elected by parliament on the recommendation of then President Robert Kocharian.

"There is no particular reason for my step," Harutiunian told RFE/RL. "I just decided to make use of my legal right."

Despite the "no problem" assurances from the Ombudsman's Office, in an interview to the pro-opposition

Armenia's human rights obudsman Armen Harutiunian

Chorrord Ishkhanutyun paper last month Harutyunyan evaluated the degree of the protection of his rights as human rights defender as 'minus one' on a scale from zero to five where zero means absence of protection.

The Ombudsman, who was not particularly distinguished by his tough evaluations before the post-election developments, stirred political passions with his ad hoc report published on April 25 in which he raised issues especially in connection with the bloody events of March 1.

The dispute has centered on the

Continued on page 2

Opposition Leader Raffi Hovannisian Adamant In Boycotting PACE

YEREVAN -- Opposition leader Raffi Hovannisian on Monday rejected his pro-government colleagues' request not to boycott sessions of the Council of Europe Parliamentary Assembly in protest against its perceived leniency towards Armenia's leadership.

Hovannisian, who is the only opposition member of the Armenian delegation at the PACE, walked out of the Strasbourg-based assembly on June 25 as it gave the authorities in Yerevan six more months to end their post-election crackdown on the opposition. The leader of the opposition Zharangutyun (Heritage) party said he will not attend further PACE sessions until "Armenia meets standards – its own and Europe's – and Europe rises to the realization of its own values, rights and benchmarks."

In its latest resolution on Armenia, the PACE said the administration of President Serzh Sarkisian has so far failed to release all opposition members arrested on "seemingly artificial

Zharangutyun party leader Raffi Hovannisian

and politically motivated charges," fully restore civil liberties and allow an independent inquiry into the March 1 clashes between opposition protesters and riot troops. The assembly had earlier warned that failure to meet these demands could lead to the suspension of its Armenian members' voting rights.

But it stopped short of sanctioning Yerevan, extending the deadline to

Continued on page 2

Turkish Court Resumes Dink Murder Trial

Ogun Samast (L), charged with killing the Turkish-Armenian editor Hrant Dink, with an unidentified suspect (R) is escorted by gendarmes out of a Turkish court in Istanbul

ISTANBUL -- A Turkish court resumed its trial of 19 people accused in the 2007 killing of an ethnic Armenian journalist.

The judge said one of the alleged masterminds had testified to warning police of the plans to kill Hrant Dink a full 11 months before the journalist was gunned down in front of his newspaper's Istanbul office, the state-run Anatolia news agency reported.

The January 2007 killing led to international condemnation, and the trial is seen as a test of Turkey's ability investigate and punish possible negligence by authorities. Human rights activists said evidence suggests police knew about plots to kill Dink but did nothing to prevent it.

The Istanbul 14th Criminal Court judge said Monday that Erhan Tuncel - one of two defendants accused of masterminding the plot - had said under police questioning that he worked as a police informant for two years before telling authorities of the plot, Anatolia reported. It was not clear why Tuncel would have informed police about the plot he is accused of masterminding. Main suspect Ogun Samast is accused of pulling the trigger and killing Dink.

Monday's hearing was the first to be opened to the public. Previous hearings have been held behind closed doors because Samast was a minor. He turned 18 last month. Trial was adjourned until October 13.

Institute of Turkish Studies Board Members Resign to Protest Chair's Ousting

Leader in Georgetown-Based Agency Encouraged Scholars to Research Mass Killing of Armenians

By Susan Kinzie
Washington Post
July 5, 2008

The issue that has roiled U.S.-Turkish relations in recent months — how to characterize the mass killing of Armenians in 1915 — has set off a dispute over politics and academic freedom at an institute housed at Georgetown University.

Several board members of the Institute of Turkish Studies have resigned this summer, protesting the ouster of a board chairman who wrote that scholars should research, rather than avoid, what he characterized as an Armenian genocide.

Within weeks of writing about the matter in late 2006, Binghamton University professor Donald Quataert resigned from the board of governors, saying the Turkish ambassador to the United States told him he had angered some political leaders in Ankara and that they had threatened to revoke the institute's funding.

After a prominent association of Middle Eastern scholars learned about it, they wrote a letter in May to the institute, the Turkish prime minister and other leaders asking that Quataert be reinstated and money for the institute be put in an irrevocable trust to avoid political influence.

The ambassador of the Republic of Turkey, H.E. Nabi Sensoy, denied that he had any role in Quataert's resignation. In a written statement, he said that claims that he urged Quataert to leave are unfounded and misleading.

The dispute shows the tensions between money and scholarship, and the impact language can have on historical understanding.

Hundreds of thousands of Armenians were killed when the Ottoman Empire collapsed after World War I. Armenians and Turks bitterly disagree over whether it was a campaign of genocide, or a civil war in which many Turks were also killed.

In the fall, when Speaker of the House Nancy Pelosi (D-Calif.) championed a bill that would characterize the events of 1915 to 1917 as genocide, the Bush administration fought it and several former defense secretaries warned that Turkish leaders would limit U.S. access to a military base needed for the war in Iraq.

The Turkish studies institute, founded in 1983, is independent from Georgetown University, but Executive Director David Cuthell teaches a course there in exchange for space on campus.

Julie Green Bataille, a university spokeswoman, wrote in an e-mail, "we will review this matter consistent with the importance of academic freedom and the fact that the institute is independently funded and governed."

The institute's funding, a \$3 million grant, is entirely from Turkey.

A few years ago, Quataert said, members of the board checked on what they thought was an irrevocable blind trust "and to our surprise it turned out to be a gift that could be revoked by the Turkish government."

Quataert, a professor of history, said the institute has funded good scholarship without political influence. The selection of which studies to support is done by a committee of academics on the associate board, he said, and approved by the board, which includes business and political leaders. Never once, he said, did he think a grant application was judged on anything other than its academic merits.

He also noted that during his time there, no one applied for grants that would have been controversial in Turkey. Asked if any of the research characterized the events as genocide, Cuthell said, "My gut is no. It's that third rail."

Roger Smith, professor emeritus of government at the College of William and Mary, questioned whether the non-profit institute deserves its tax-exempt status if there is political influence — and whether it is an undeclared lobbying arm for the Turkish government.

Cuthell said none of the institute's critics ever bothered to check the truth of Quataert's account with the institute: It does not lobby, Cuthell said, and "the allegations of academic freedom simply don't hold up."

The controversy began quietly in late 2006 with a review of historian Donald Bloxham's book, "The Great Game of Genocide." Quataert wrote that the slaughter of Armenians has been the elephant in the room of Ottoman studies. Despite his belief that the term "genocide" had become a distraction, he said the events met the United Nations definition of the word.

He sent a letter of resignation to members of the institute in December 2006, and one board member resigned.

But in the fall, around the same time that Congress was debating the Armenian question, Quataert was asked to speak at a conference about what had happened at the institute. He told members of the Middle Eastern Studies Association that the ambassador told him he must issue a retraction of his book review or step down — or put funding for the institute in jeopardy.

His colleagues were shocked, said Laurie Brand, director of the school of international relations at the University of Southern California.

Ambassador Sensoy, who is honorary chairman of the institute's board, said in a statement this week, "Neither the Turkish Government nor I have ever placed any pressure upon the ITS, for such interference would have violated the principle of the academic freedom, which we uphold the most. The Turkish Government and I will be the first to defend ITS from any such pressure."

Since the May 27 letter from the scholars association was sent, several associate and full members of the board have left. Marcie Patton, Resat Kasaba and Kemal Silay resigned; Fatma Muge Gocek said she would resign, and Birol Yesilada said his primary reason for stepping down at this time is his health, but that he is concerned about the conflicting accounts of what had happened. "It's a very difficult line that scholars walk," Patton said, "especially post-9/11, especially because of the Iraq war."

Human Rights Watch Urges Release Of Arman Babajanian

Human Rights Watch, A leading international human rights organization has called on the Armenian authorities to release pro-opposition newspaper editor Arman Babajanian who was imprisoned two years ago for evading military service. He was sentenced to three-and-a-half years in prison. Armenian courts convicted him of forging documents to dodge military draft. While pleading guilty to the accusations, Babajanian says that he would not have been prosecuted shortly after his return to Armenia from the United States had his newspaper been loyal to the government.

"We consider the additional 1.5 years that he has yet to serve are disproportionate to the offense, and call on you to review his case and grant him early release," Holly Cartner, the Europe and Central Asia director of the New York-based Human Rights Watch (HRW), said in a Thursday letter to Armenian Prime Minister Tigran Sarkisian and Justice Minister Gevorg Danielian.

"Babajanian's release would send a positive signal to both Armenia's international partners and to the Armenian public that you and other senior officials are concerned about the present critical state of human rights in Armenia and taking concrete steps to address particular concerns," Cartner said.

Armenian Opposition Resumes Non-Stop Protests

Continued from page 1

from the goals of the [opposition] movement."

"Therefore, we are going to somewhat change our tactic by seeking to achieve a maximum mobilization of the public this month," he said, adding that the opposition will hold "mass and non-mass" street protests in and outside Yerevan to "properly prepare" for the August 1 demonstration. During that rally the opposition will sum up Sarkisian's 100 days in office and come up with a "program of our further actions," he said.

In Ter-Petrosian's words, those actions will primarily depend on whether "political prisoners" will have been released by then. Armenia's first president also demanded that the authorities prosecute Kocharian and other officials which

he said are responsible for the March 1 break-up of his post-election protests which left at least ten people dead.

Ter-Petrosian also presented a list of top state officials whom he wants to be sacked this month. Among them are Deputy Prime Minister Armen Gevorgian, Prosecutor-General Aghvan Hovsepian and Hovik Abrahamian, chief of Sarkisian's staff.

As was the case during the previous opposition rally held on June 20, the police initially tried to prevent the crowd from entering the hillside area, saying that the gathering was banned by municipal authorities. The police relented after brief negotiations with Zurabian and Shahnazarian. They also did not attempt to stop the ensued march through the city center which ended on Northern Avenue, the scene of the announced sit-in.

Raffi Hovannisian Adamant In Boycotting PACE

Continued from page 1

next January instead. John Prescott, one of the two main authors of the resolution, said during the debate that two months is "not enough time to implement all the changes for which we called" and that "Armenia is going in the right direction." Hovannisian strongly disagreed with this assertion before storming out of the PACE audience.

David Harutiunian, a senior pro-government lawmakers who heads the Armenian delegation in Strasbourg, appealed to Hovannisian last week to end the boycott. Harutiunian said the U.S.-born opposition leader's participation in PACE session is important for Armenia and its national interests.

Hovannisian made clear, however, that he will not reconsider his decision as long as "the level of democracy" in Armenia does not correspond to European standards. He was at the same time more cautious than the more radical top leader of the Armenian opposition, Levon Ter-Petrosian, in criticizing Prescott and the other co-sponsor of the latest PACE resolution, Georges Colombier. Ter-Petrosian last week branded the two men as "defense lawyers" of the Sarkisian administration.

According to the Zharangutyun leader, Prescott and Colombier simply lack objective information about the political situation in the country. "They don't sleep and wake up with Armenia's interests and future in their minds," he said.

Armenian Ombudsman Asks For Armed Protection

Continued from page 1

use of lethal force against thousands of supporters of opposition leader Levon Ter-Petrosian who barricaded themselves outside the Yerevan mayor's office hours after the break-up of their 10-day sit-in in the city's Liberty Square on March 1.

Harutiunian cast doubt on the credibility of the official theory in the extensive report issued in late April. The report, cited by European Union and Council of Europe officials, said in

particular that the Armenian police have yet to publicize any evidence of the use of firearms by the protesters.

The Ombudsman said that an attitude of totalitarian intolerance reigns in the country, which, according to him, was also displayed towards his report.

"Anybody in my place would have done the same thing," Harutyunyan said in his interview to Chorrord Ishkhanutyun in regards to his report. "Either I had to do it or my family and I shouldn't live in this country after all what had happened."

From the Book Shelf

Osmanli Saglik Hizmetlerinde Ermeniler Ve Surp Prgic Ermeni Hastanaesi Tarihi By Arsen Yarman

(Armenians in the Health Services of the Ottomans and the History of Surp Prgich Hospital)

Reviewed by Sarkis Y.Karayan, M.D. (Continued from previous issue)

Section 9. Pages 465-770., THE HISTORY OF SURP PRGICH ARMENIAN HOSPITAL OF ISTANBUL (CONSTANTINOPLE OR BOLIS . Arm.)

As mentioned above, the Surp Prgich Hospital, was established in Istanbul [at the time called Constantinople] in 1832 by Harutiun (Artin) Amira Bezjian It is located in the European Section of Turkey, outside the ramparts or walls of Istanbul, The imperial permission to build an Armenian hospital was granted by Sultan Mahmud II, who had special friendship with Kazaz Artin..Amira Bezjian.

The building of the hospital which was made of wood at first, was started in May of 1834. The inauguration of the hospital was by Stepanos Aghavni Patriarch. A.Amira Bezjan had passed away before 1834, thus he could not see the finished hospital. Mikayel Amira Pishmishyan became the first chairman of the administration. His work at first was quite difficult, due to supplying everyday needs of the hospital and lack of trained hospital personnel. Fortunately, his banker friends helped him financially. Later, Sahak Ghazarosian and Boghoa Bey Dadyan took the function of Pishmishyan, The hospital improved appreciably in a few years,due to the special friendship of Boghos Bey Dadyan with the new Sultan Abdulmejid.

Although the hospital is known as an Armenian hospital, however its doors have been open for treatment to all ethnic groups, whether they are Turks, Kurds, Greeks or Bulgarians.

In addition to being a hospital, it has served as a cultural center for Armenian community of Istanbul. It has had a senior persons residency, special section for patients needing psychiatric care, an orphanage and school for boys and girls and a teachers training school.

The hospital pharmacy was started in 1848 under the administration of Boghos Bey Dadyan. In 1906, during the administration of Badrig Gulbenkian, the pharmacy was totally renovated by a large financial donation by Mikael Khorasanjian and family. The pharmacy keeps its old utensils and jars as a decoration from days past.

In 1887, the hospital was already 50 years old. and Puzant Kechian published a book titled "History of Surp Prgich Hospital" [badmutiun Surp Prgich hivantanotsi].

The hospital gradually was enlarged by new buildings, and in addition to internal diseases and surgical service, gradually all specialties and sub-specialties have become available on an outpatient polyclinic basis and in patient services, Thus, it has become one of the best hospitals in Turkey, and the services it provides can be compared to the best international hospitals.

Of course., it has all auxiliary services, as automated labs, 7 days/ 24 hours per week Enmergency department, state of the art radiologic and MRI services, outpatient nutrition clinic, physical therapy etc.

Financially, the Armenian community of Istanbul has been very supportive of the hospital,

Last year, the 175th anniversary of the hospital was celebrated with the presence of Patriarch Mutafian, who granted an encyclical (Gontag) to the hospital on this occasion.

Section 10. Pages 771-800. The biography of Armenian physicians that have contributed to the health services of the Ottoman Empire. It is significant to note that the following physicians died – or probably killed like Dr.Minas Yarmayan, brother of the grand father of the author Arsen Yarman- between 1914-1919

A Turkish writer, Adnan Atach wrote a book in 1997 , "20 yuzyilda Shehit olan Turk Saghlik Subaylari"(The martyred Turkish health workers during the twentieth century). These are all medical doctors. Some of them have the title efendi, as the author does not give a family name. .

1. Armenak Efendi, 2, Babikian Efendi, 3. Artin Balikyan, 4. Garabed Baronyan, 5. Corci Efendi 6, Nazaret DagHAVARIAN, (Fouding member of Armenian General Benevolent Union-AGBU- with Boghos Nubar Pasha) 7. Dikran Efendi, 8. Agop Ekmekjian, 9. Elmayan Efendi 10. Dilbetjian Efendi 10. Hrant Hayrame, 11. Kevork Horhorian, 12. Garabed Efendi 13. Mihran Efendi 14. Tisyon Mikael, 15. Oskan Efendi 16. Ohannes Terzian, 17. Ughurlian Efendi, 18. Vartan Efendi, 19. Vartanian Efendi 20. Minas Yarmanian, 22. Ghugas Yilanjian, 23. Zirven Efendi

Tragic fate of Armenian doctors

The tragic fate of the Armenian health care workers,-doctors, dentists. pharmacists and nurses- in the Ottoman Empire naturally followed the fate of the Armenian nation during the Turkish genocide of World War I.

Many Armenian physicians who were recruited to serve the Turkish Hospitals and sick soldiers, were killed by hanging, by a bullet in the head or by an axe decapitating the head.

Teotig (Lapjinian) in his book "Houshartsan Nahadag Mdavoraganoutian" [Memorial for martyred intellectuals] page 97 gives a partial list of physicians, dentist and pharmacist who were savagely killed by the Turkish government from 1914-1919.

I reproduce the list. Any name marked by an asterisk is from Krikor Kalousdian's book "Marash gam Kermanig and Heros Zeytoon". pp.909-913. All the rest are from Teotig's book mentioned.

*****

Partial list of Medical doctors killed by Ottoman government 1914-1919

Name of M.D.	Birthplace	Age when killed	Place of killing
1. Apikian Maksoud	Marzovan	32 yrs.	Sivas
2. Azadian	Kharpert		
3. Azadian, Sarkis	Marash	32	Nazareth *
3. Azoyan, Sarkis	Adana	60 yrs	Aleppo
4. Ajemian, Nishan	Tokat		Erzinjan
5. Ayvazian			Sghert
6. Arslanian, Ardash	Kharpert	28 yrs	
7. Arslanian, Levon (brother of Ardash)	Kharpert	48 yrs	
8. Baghdasarian Misak'	Erzinjan	45	
9. Baghdasarian Baghdasar	Erzinjan		Erzerum
10. Babikian Toros	Svaz	34	Trabizon
11. Bakalian Nishan	Dikranaberd		Khnous
12. Bardizbanian, Levon	Kharpert	28	Der zor
13. Chobanian Aniktos	Erzinjan	30	Kharpert
14. Chilingirian (Sevag) Rupen	Silivri	30	Changiri
15. Der Stepanian, Undzayig	Marash	28	Marash *
16. DagHAVARIAN Nazaret	Svaz	53	Near Urfa
(Founding member of Armenian Benevolent Union AGBU) with Boghao Nubar Pasha			
17. Der Manuelian Khachig	Kharpert		Malatya
18. Der Vahramian Nishan	Kharpert	35	
19. Donigian Hovhannes	Amasya		
20., Elmasian Severag			
21. Eminian Svaz			Zile
22. Gukbenkian Krikor	Samson	25	Trabizon
23. Gulbenkian Krikor	Divrg	28	Trabizon
24. Ghazarian Vahan	Marzovan	40	Near Urfa
25. Ghazaros	Kharpert	38	Erzerum
26. Guluzian Kevork	Marash	55	Marash*
27. Halajian Dikran	Gurun	34	Irak
28. Haleblian Levon Lutfi	Ayntab	33	
29. Halvajian Harutiun	Dikranagerd	50	Kharpert
30. Haranian Armen	Divrig	34	Svaz
31. Hisarliyan Boghos	Istanbul	28	Mamakhatun
32. Hagop	Sghert		Sghert
33. Ipranosian Karekin	Denek Maden		Ayash
34. Jeljelian	Malatya		
35. Kavafian Vahram	Izmit		Erzinjan
36. Karageozian Mike	Istanbul	35	Van
37. Khachadurian Norayr	Erzinjan		Terjan
38. Keshishian Hm.			Irak
39. Keshishian Hmayag	Marash	28	Kars*
40. Kupelian Simon.	Marash	30	Baghdad*
41. Manuelian Khach	Kharpert	40	Malatya
42. Melkisetian Stepan	Brusa	50	Brusa
(This doctor hanged in Brusa)			
43. Momjian Sarkis	Malatya		Malatya
44.. Miskdjian Sdepan	Istanbul	63	Der Zor
45. Najarian Kalousd	Marash	64	Marash*
46. Nazlian Toros	Gesarya		Gesarya
47. Nahigian Nishan	Kharpert	37	Kharpert
48. Nazlian Hovhannes	Tokat	38	Gesarya
49. Partoghian Simon	Svaz		near Svaz
50. Palabeyikian Boghos	Istanbul	30	Mush
51. Panosian Misak	Tokat	45	
52. Pashayan Garabed	Gedik Pasha	51	Ankara
53. Tejirian Hagop	Dikranagerd		
54. Tulbendjian Minas	Adapazar	45	Baghdad
55. Terzian Hovhannes	Dikranagerd		
56. Topalian Wosgan	Kharpert	42	Erzerum
57. Torosian Benne	Huseynig	32	Istanbul
58. Topalian, Vosgian	Marash	35	Caucasus*
59. Shahbazian Nerses	Van	33	Mush
60. Sertlian Sarkis	Erzerum	32	Erzerum
61. Seraydarian Armenak	Svaz	35	Tokat
62. Vartanian Baghdasar	Svaz		
63. Vezneyan Harutiun	Kharpert	40	Malatya
64. Yarmayan Minas	Tokat	38	Erzinjan

Partial list of Dentists killed:

1. Altounian, Mihran Svaz Svaz

Celebrating Saroyan 1908 – 2008

"In the time of your life, live – so that in that wondrous time you shall not add to the misery and sorrow of the world, but shall smile to the infinite variety and the mystery of it."

William Saroyan

By Lena Manougian

One of the most unique and prolific writers, an internationally renowned Armenian- American writer and most of all a writer who spoke for Armenians to the world : Academy Award Oscar winner, William Saroyan, dazzled, entertained and uplifted millions of people by his immense and massive bibliography of published works.

Optimism, hope, sentimentality and aspiration were all major aspects in his life and in all his works. Saroyan cherished The Armenian Culture and became the greatest person to bring more understanding to the culture and the quality of the Armenian people than any other person in the Armenian history.

By international standards he is the most famous literary figure produced by his ancient people and during his time. He published over sixty books and his works have been translated into more than two dozen languages and have sold in millions.

Saroyan acknowledged the Armenian culture as an important source of literary inspiration :

"Even though I write in English, and despite the fact that I'm an American,

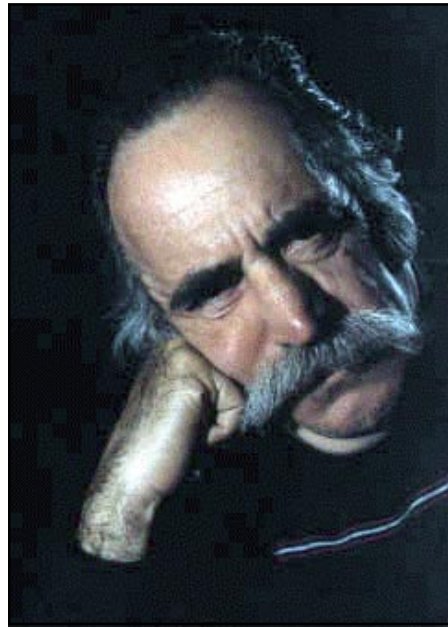
I still consider myself an Armenian writer. I use English words, and I write about

American surroundings, but the soul that allows me to write is Armenian."

Saroyan loved America, but he could not forget Armenia.

"Everybody has got to die," he said, "but I have always believed an exception would be made in my case".

A year after his death , half of his cremated remains were permanently enshrined in the Pantheon of Greats in Yerevan, Armenia, and the other half was buried later, in the Ararat cemetery in Fresno, California, his birth-

place.

An artistic era ended, to present "the Unforgettable Saroyan ."

Quotes by William Saroyan

"The greatest happiness you can have is knowing that you do not necessarily require happiness."

"Good people are good because they've come to wisdom through failure. We get very little wisdom from success, you know."

"The role of art is to make a world which can be tolerated."

"No man's guilt is not yours, nor is any man's innocence a thing apart."

"No enemy is so annoying as one who was a friend, or still is a friend, and there are many more of these than one would suspect."

"I looked, I saw, I understood, I felt, That's that, where do we go from here?"

"Encourage virtue in whatever heart it may have been driven into secrecy and sorrow by the shame and terror of the world."

"Neither love nor hate, nor any order of intense adherence to personal involvement in human experience, may be so apt to serve the soul as this freedom and this necessity to be kind."

William Saroyan Society

Sculpture Under the Apple Tree Announced

FRESNO -- The William Saroyan Society is pleased to announce the availability of the sculpture "Under the Apple Tree" by Arminee Shishmanian. The 11" bronze sculpture was commissioned in recognition of the Centennial of the birth of William Saroyan in 2008. Fifty sculptures will be cast.

"Under the Apple Tree" resulted from collaboration between Mrs. Shishmanian and the William Saroyan Society to create a lasting memorial to celebrate the centennial of the birth of William Saroyan. Mrs. Shishmanian was selected to design and produce this commemorative piece based on her work and her family's connection with Mr. Saroyan. The title was taken from a traditional Armenian folk song Khndzorin Tzarin Daguh.

After being introduced to water color painting by an artist friend, Arminee Shishmanian began her for-

mal art training in 1995 when she enrolled at CSU Fresno to take classes in drawing and sculpture. This led her to enroll in workshops offered by the CSUF Summer Arts Program, the

Osmanli Saglik Hizmetlerinde Ermeniler

Continued from page 3

2. Albertian, Mgrdich	Erzerum		Erzinjan
3. Achabahian, Hampartsum	Svaz		
4. Peniamin	Samson		Sari Kamish
5. Tabibian, Haygazun	Gesaria	48	Amasya
6. Yegavian, Levon	Arapkir		Erzinjan
7. Yonchegulyan, Nishan	Svaz		Svaz
8. Manoug	Kharpert		Erzerum
9. Mghigian, Nishan	Erzinjan		Kemakh valley.
Partial list of Pharmacists killed			
1. Ajemian, Parunag	Brussa	40	Bandrma
(Hanged August 29, 1915)			
2. Armenag	Brussa		Shot in Atranos
3. Prudian	Erzerum		Near Malatya
4. Kuyoumjian, Hovhannes	Papert		Near Malatya
5. Kratljan, Sahak	Svaz		Near Svaz
6. Koyunian, Simon	Kharpert		on Kopi
7. Tashjian, Yetuart	Jharpert	35	Kharpert
8. Torkomian, Khachadur	Svaz		
9. Lutfian, Harutiun	Brussa	55	Atranos
(Shot with 100 other Armenians)			
10. Khachadurian, Norayr	Erzinjan		
11. Gurjian, Karekin	Kharpert	30	Near Malatya
12. Gurjian, Kevork	Kharpert	55	Papert
13. Mesyayan, Yeghiazar	Svaz		
14. Shidanian, Vahan	Samson		Svaz
15. Saraydarian, Khachig	Svaz		Tokat
16. Saraydarian, Dikran	Svaz	32	Near Zile
17. Sarkis	Svaz		Vefaya
18. Sarikian, Hagop	Ourfa	35	
19. Sebouh	Erzinjan		Kemakh valley
20. Srabian, Kaspar	Kharpert	32	
21. Vartanian, Vahan	Svaz	38	Near Saray
22. Derbabian, Puzant	Svaz		Endiros
23. Der Sdepanian, Mgrdich	Kharpert	60	Malatya
24. Panosian, Levon	Gesarya	45	Tomarza
25. Papazian, Yeghishe	Erzerum	38	Malatya
26. Pasdermajian, Khachig	Erzerum	38	Malatya
27. Kenderian, Hagop	Kharpert	35	
28. Keshishian, Khosrov	Malatya	36	Malatya
Khosrov was Protestant, a writer and Tashnagtsagan			
29. Keshushian, Kacher	Marash	63	Marash
30. Keshishian, Vartan	Marash	37	Marash *

Conclusion:

Arsen Yarman's book is a unique book, giving much information about the Armenian physicians and other health workers in the Ottoman Empire.

This book shows the true criminal intentions of Young Turks' government of Enver, Talaat and Jemal Pashas during First World War. In a confidential report, Mustafa Kemal Pasha (the future Ataturk), in September 1917 sent this report to Enver, the Minister of War: "There are no bonds left between the

Government and the people... For all alike the government is the power which insistently drives them to hunger and death.... "The best organized divisions lose half their members to desertion or sickness before they reach the front"

Who would treat the sick people, when the government orders to shoot a substantial number of Armenian doctors, dentists, pharmacists and nurses? We do not know what was Enver Pasha's response to Mustapha Kemal.

(End)

Fechin Institute in Taos and the Scottsdale Art School. She has studied with Lincoln Fox, Eugene Daub, Martine Vaugel, and Rosalind Cook. Her commissions include sculpture for the Fifth District Court of Appeal in Fresno, an ongoing award for the special education teacher of the year from the Kremen School of Education and Human Development at CSU, Fresno, a relief sculpture at St. Columba Church, Fresno, and many private commissions.

Up to a maximum of 50 bronze sculptures will be cast. Prices (plus tax and shipping) for the edition are as follows:

Numbers 01—20 \$1,000

Numbers 21—30 \$1,100

Numbers 31—40 \$1,200

Numbers 41—50 \$1,350

The William Saroyan Society is a non-profit organization dedicated to provide education and promote public interest and information about the life, times, literary works, themes of Pulitzer Prize-winning author and playwright, William Saroyan. 2008 is the yearlong celebration of the centennial of Mr. Saroyan's birth. The Society was formed in 1990 as the successor to the William Saroyan Festival Committee whose work began in 1984.

www.HayastanInfo.net
Armenian-English-German
News . Information . Comments

ՅՈՒՆԻՍԿԱՎԱՆ

ՈՂՋՈՅՆԻ ԽՕՍՔ ՅՈՎՀԱՆՆԵՍ ՀԱՆՆԵՍԵԱՆԻՆ

(ԻՐ 80-ԱՄԵԱՅ ՅՈՒՆԻՍԿԱՎԱՆ ՀԱՆԴԻՍՈՒԹԵԱՆ ԱՌԹԻԲ)

ՇՈՒՇԱՆ ՄՈՂՈՅՆԱՆ-ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ

Յարգելի Մեծարեալ՝ Տիար Յովհաննէս Հաննէսեան Սրտանց կ'ողջունեմ ձեր 55 տարիներու մշակութային բեղուն վաստակն ու ներդրումը որպէս գրող, մանկավարժ, հրատարակագիր, խմբագիր ու տպարանատէր:

Այսօր՝ ցնծութեան օր է Հաննէսեան ընտանիքին եւ բոլոր անոնց որոնք մօտէն ճանչցած, բարեկամացած ու աշխատակցած են մեծարեալին հետ: Այսօր, բերքաքաղի օրն է սերմնացանին: Ժամանակին, տիրոջ այն դառն արտայայտութեան երբ կ'ըսուէր «Գնա մեռիր, եկուր սիրեմ»ը, բարեբախտաբար վերջին տասնամեակներուն սրբագրութեամբ՝ ազգին արժանաւորները իրենց ողջութեան կը մեծարուին յոբելինական հանդիսութեամբ:

Յովհաննէս Հաննէսեանի ապրած 80 տարիներուն 55-ը եղած են նուիրումի, օտար ափերուն վրայ, ջամբելով լոյս եւ գիտելիք: Ան պահպանած ու տարածած է մեր մշակոյթը իր բազմակողմանի երեսներով:

Պրն. Յովհաննէսին մանկութեան օրերէն ճանչնալու պատիւն ունեցած եմ, որպէս թաղեցի եւ դրացի: Նոյն ճամբով ամէն օր կ'երթայինք դպրոց: Ինք՝ Սահակեան Լիսէ որպէս ուսուցիչ, ես՝ Սահակ Մեսրոպեան վարժարան՝ որպէս աշակերտ: Պատանեկան տարիներէն զիս տպաւորած է որպէս ժպտուն, վայելուչ, ինքնավստահ ու զուսպ անձնակերպութիւն մը: Յետագայ տարիներուն՝ Նոր Սեբունդ Մշակութային Միութեան հերթական հանդիպումներուն ընթացքին առիթն ունեցայ զինք ճանչնալու որպէս գրող, հրատարակախօս, յղուածագիր եւ մաքուր հայրենասէր անձ մը: Ան լայնախոհ, պրպտող միտք ունէր եւ իր խօսքը կշիռ ունէր:

Հաննէսեան եղբայները ճիշտ տեղին ու ժամանակին հիմնեցին «Շիրակ» տպարանն ու գրախանութը, հայահոծ թաղերու ծոցին մէջ, ուր մէկ քառակուսի մղոն տարածութեան վրայ կը գործէին վեց հայկական լուսատու դպրոցներ՝ Սահակեան Լիսէ, Սահակ Մեսրոպեան վարժարան, կէրթմէն-

եան վարժարան, կենաց Երկրորդական վարժարան, Ռուբինեան վարժարան եւ կեդրոնական Բարձրագոյն վարժարան: Հոն կ'ուսանէին հազարաւոր աշակերտներ, որոնք զաւակներն ու թոռներն էին Եղեռնէն ազատուած համեստ ու միջակ ապրուստի տէր ընտանիքներուն: Շատեր, թրքախօս, բարբառախօս էն, անձանօթ Մեսրոպեան տառերուն: Սակայն հոգին հայուն նուիրեալ հոգի էր, որ կ'ուզէր ազատագրուիլ լեզուի ու մշակոյթի օտար կապանքներէն: Անոնք կարօտ էին լոյսին: Հաննէսեանները այդ լոյսը տարածեցին անոնց ընդունակ մտքին, ու հայու հպարտութիւնը՝ անոնց սրտին: Աշակերտներուն հայթայթեցին գիրքեր, բառարաններ եւ պարբերականներ: Յետագային այդ աշակերտներէն ոմանք դարձան գաղութին ծանօթ սիրուած գրողները, քաջալերութեամբ Յովհաննէս Հաննէսեանի, առաջնորդելով ու հրատարակելով անոնց առաջին գիրքերը:

Հաննէսեան հրատարակ նետուեցաւ հայ նորահաս սերունդը հայրենիքին կապելու թելադրանքով ու հայ մշակոյթը տարածելով: Հայ գիրքը մատչելի դարձուցին ժողովուրդի բոլոր խաւերուն ու սիրցուցին զայն՝ երագահաններով, վէպերով, խոհանոցային գիրքերով, լեզուներ սորվեցնող գիրքերով ու պէսպիսուն բառարաններով:

Որպէս իգական սէր, պէտք է խոստովանիմ որ հայ կինը երգը շատ կը սիրէր ու կ'երգէր ամէն առիթով՝ զաւակը քնայնելու, աման ու լուսաք լուսլու, ուրախ եւ տխուր առիթներով: Երգին մէջ գտած էր իր ուրախութիւնն ու հոգեկան հանգստութիւնը, ազգային հպարտութիւնն ու հարստութիւնը, սէր ու երազանք, միսթարութիւն ու ինքնուրոյնութիւն կար հոն: Հաննէսեան գիտնալով այդ ուզած էր փրկել հայ երգը կորուստէ, թրքերէն երգող մայրը պէտք էր հայերէն երգէր որպէսզի զաւակներն ալ հայերէն երգեն:

«Շիրակ» երգարանը լոյս կը տեսնէ այն օրերուն երբ Հայաստանի մշակութային ոսկէ կամուրջ նետած էր դէպի սփիւռք - երգչախումբեր, թատերախումբեր, եր-

գիչներ ու արուեստագէտներ կը հարստացնէին գաղութներու մշակութային կեանքն ու ճաշակը: «Շիրակ» երգարանը «հացի» պէս խլուեցաւ ժողովուրդէն: Ամէն տուն անպայմանօրէն սեղանին վրայ երագարան մը ունէր: Երգը՝ ազգային ժառանգութիւն է հաւաքական զգացողութեան հօր ուժ ու անմիջական խանդավառութիւն:

Շնորհիւ Հաննէսեանի, հայ երգը տուններէն, դպրոցներէն ու ակումբներէն կայծակի արագութեամբ տարածուեցաւ: Երբ հայկական թաղերէն անցնէինք հայկական երաժշտութիւնն ու երգը կ'ըմբռնէինք: «Շիրակ» երգարանները գաղութէ գաղութ մինչեւ Հայաստան արագօրէն տարածուեցան: Կորուստէ փրկուեցան մեր հին աշուղական, գուսանական, ֆէտայական, հայրենասիրական երգերը: Բոլոր նորագոյն՝ սիրային, ժամանակակից ու դասական երգերը տեղ կը գրաւէին գեղեցկօրէն ներկայացուած «Շիրակ» երգարաններուն մէջ: Հայրենի արուեստագէտները՝ կարծէք յատուկ «Շիրակ»ի համար կը յօրինէին նոր երգեր, որ տակաւին Հայաստանի մէջ չլսուած Պէչրուլի «Շիրակ» երագարանին մէջ կը տպուէր ու կ'երգուէր: Իրենց քաջալերանքով գաղութին մէջ փայլեցան նոր աստղեր երգիչներու, որոնք մեծ յաջողութիւն գտան երգարուեստի մէջ: Ստեղծուեցան նոր երգչախումբեր գաղութներէն ներս, հայ երգի վերածնունդ ապրեցաւ օտար երգիչներ իրենց համերգի ծրագիրներուն վրայ աւելցու-

ցին հայկական սիրուած երգեր՝ հայ ունկնդիրները սիրաշահելու համար: «Գարուն, գարուն, գարուն է...», «Ծաղիկներ, ծաղիկներ», «Հովիւր սարում տիրեց» եւ այլն: Երբ երգին բառերը զիտես, հասկացողութեամբ ու հաճոյքով կ'երգես: Հաննէսեան այդ գիտակցութեամբ իր երգարաններուն մէջ ոչ միայն երգին բառերը գետեղեց, այլ նաեւ բանաստեղծի մասին ծանօթութիւններ տուաւ ու հեղինակի երաժիշտին մասին ալ կենսագրական տեղեկութիւններով ու ձայնանիշերով հարստացուց ընթերցողին գիտելիքները, զարկ տուաւ մեր մշակոյթին զարգացման ու տարածման:

Եթէ Յովհաննէս Հաննէսեանը ուրիշ ոչինչ տուած ըլլար հայութեան այլ միայն «Շիրակ» երգարաններու ճոխ շարքը, բաւարար էր որ այսօրուայ մեծարանքին ու պատիւին արժանանար:

Նոր Սեբունդ Մշակութային Միութեան բոլոր հին ու նոր անդամներուն անունով՝ պատիւն ունիմ շնորհաւորելու ձեզ:

Վարձքներնիդ կատար, մեզի կը մնայ մաղթել ձեզի քաջաւորողութիւն, արեւշատ ու բեղուն տարիներ:

Նոյնպէս կը շնորհաւորեմ ձեր ընտանիքի բոլոր անդամները այս ուրախ առիթով: Մասնաւորապէս ձեր ազնիւ ու պատուական տիկնոջ՝ Սօսիին, որ ի սկզբանէ մինչեւ օրս գորաւր ու գիտակից նեցուկ եղած է ձեզի ու միասնաբար ձեր ուսերուն վրայ կրած էք «Շիրակ»ի բեռը՝ որ հայութեան պարծանքն ու հպարտութիւնն է:

ATLANTIS
RESTAURANT AND NIGHT CLUB

FRIDAY NIGHTS AT ATLANTIS
ARABIAN NIGHTS

ENJOY A NIGHT OF MIDDLE EASTERN MUSIC, DANCING AND ENTERTAINMENT EVERY FRIDAY NIGHT AT ATLANTIS. ATLANTIS IS FULLY EQUIPPED WITH A REMARKABLE COCKTAIL BAR, HOOKAH BAR AND LIVE DJ.

EVERY FRIDAY, BE SURE TO WITNESS OUR LIVE BELLY DANCING SHOW FEATURING WORLD FAMOUS BELINA AND THE SAHLALAH DANCERS.

- authentic cuisine
- full hookah bar
- VIP membership
- full cocktail bar
- live belly dancing
- live music and DJ

ATLANTIS
RESTAURANT AND NIGHT CLUB

626.449.4599
162 N. SIERRA MADRE BLVD.
PASADENA, CA 91107

ՎԱՇՏԱՆ ԴԱՃԵԱՆ ԱՌԱՋԻՆ ՏԱՐԵԼԻՑԻՆ ԱՌԹԻ

ԱՐԱ ՍԱՐԳՍԵԱՆ ՊԱՐՄԿԵՐԼԵՆԵԹԱՐԳՄԱՆՆԵՑ ՆՈՒԱՐԳՋԱՐԳԱՐԵԱՆ

Ինչպիսի անփոխարինելի կո-
րուստ՝ երբ չկայ բանաստեղծը, չկայ
նրա գիրն ու գրիչը:

Տարիներ առաջ լսել էի իր
անունը, որպես վառ կերտն մտաւո-
րականների լուսաւոր ու պայծառ
բոլորի մէջ: Երիտասարդ, վառվորուն,
գործունեայ: Բարձրագոյն ուսումը
ստացել էր Երեւանում, դեռեւս
կործակելու իշխանութեան օրօք:
Ընդամենը այսքան գիտէի այդ ստեղ-
ծագործ եւ հայրենասէր մարդու
մասին:

Տարիներ առաջ թոռնիկներին
եւ զաւակներին կարօտը սրտնե-
րումս, նրանց միանալու միտումով
Ամերիկա հաստատուեցի: Նոր աշ-
խարհում նոր կեանք սկսուեց: 2000
թուից Նոր Տարիները Ամերիկա-
յում անցկացրինք, այս ութ տար-
ուայ ընթացքում մեր կեանքը ան-
ցաւ մեր հարազատների եւ մտերի-
ների շրջապատում, որը ամէն ծնողի
բաղձանքն է:

Մի գիշեր մի բարեկամի տնում
հանդիպեցինք Հայաստանից եկած
անծանօթների, որը պարզուց մեր
հարազատներից են: Երկար ու հա-
ճելի զրոյցից յետոյ, նոր բարեկա-
մուհիս, մենակութիւնից ազատուե-
լու համար առաջարկեց այցելել
Կլեյտելյ Հիլզ մեծահասակների առող-
ջապահական կենտրոնը որը շատ
յարմար վայր է եւ զբաղեցնող
մթնոլորտ ունի: Շաբաթ մի քանի
օր մի քանի ժամ անց էինք կացնում
տարբեր երկրներից եկած հայերի
հետ, հետաքրքիր հանդիպումներ,
խօսք ու զրոյց մանանդ Հայաս-
տանից եկածները մեծամասամբ
ունէին բարձրագոյն կրթութիւն եւ
գիտական ու մշակութային բովան-
դակալից պաշար: Այսպէս այս կեղ-
րոնը դարձաւ մեր երկրորդ տունը:
Մի խումբ բնակներով հաճելի ժա-
մեր էինք անցկացնում, ստեղծուել
էր մտերմիկ մթնոլորտ, որը օրէցօր
շրջանակը մեծանում էր եւ նոր
այցելուներ էին միանում մեզ: Ամէն
ինչ լաւ էր, պատասխանատուների եւ
գրասենեակի աշխատողների մտե-
րիմ վերաբերմունքը, օրուայ պատ-
շաճ ծրագրերը իրագործւում էր
երիտասարդ եւ շնորհալի օրիորդ-
ների եւ տիկնանց միջոցով, որոնք
ոչինչ չէին խնայում մեզ մեծահա-
սակներիս ուրախաւիթ միջոցառ-
ման մասնակից դարձնելու:

Չորս տարի առաջ, որոշ փո-
փոխութիւններին հետեւանքով, մի
երիտասարդ տիկին՝ Անահիտ անու-
նով, ստանձնեց կեդրոնի ամենօրեայ
միջոցառումների պատասխանատու-
թիւնը, որ հանրածանօթ բանաս-
տեղծ Վահրամ Հաճեանի կողակիցն
էր: Ուրախ էի որ առիթ ստեղծուեց
անձամբ ծանօթկանալու բանաս-
տեղծի հետ:

Յաջորդ օրը Անահիտի հետ
եկաւ կեդրոն, գնացի մօտը ինձ
ներկայացրի, ձեռքերը սեղմեցի, հա-
ճելի զրուցակից էր սրտաբաց, ժպտա-
դէմ եւ աշխույժ: Իմացայ որ Սիրիա-
լի Հալէպ քաղաքում ծնուել եւ
նախնական կրթութիւնը ստացել է
իր ծննդավայրում եւ Լիբանանում:
Պատանի հասակից՝ դեռեւս 15 տա-
րեկան, սկսել է բանաստեղծել, այ-
նուհետ հետեւել է Երեւանի համալ-
սարանի բանասիրական դասըն-
թացքներին եւ յաջողութեամբ աւար-
տել: Դասուել է աշխուռ բանաս-
տեղծների շարքում: Մօտից շփուել

եւ հաղորդակցուել է Համօ Սահեա-
նի, Վահագն Դաւթեանի եւ Յովհան-
նէս Շիրազի հետ: Վահրամ Հաճեանի
բանաստեղծութիւնները մի քանի
հատորով տպագրուել էր եւ վահրա-
մը ընտրուել եւ անդամակցել էր
Հայաստանի Գրողների Միութեան
ու նորանոր ստեղծագործութեամբ
դարձել էր անուանի եւ յարգարժան
մարդ:

Ես էլ շատ շուտ դարձայ նրա
մտերիմներից ու նրա հետ հանդի-
պելն ու զրոյցը ինձ համար դարձաւ
անհրաժեշտութիւն: Անգամներ կեղ-
րոնի ներկայների ցանկութեամբ խօ-
սեց իր ստեղծագործական կեանքից
ու գործունէութիւնից: Խօսում էր
պարզ, հակիրճ եւ բովանդակալից:
Այցելել է Եւրոպայի բազմա-
թիւ երկրներ եւ 1985ին հաստատ-
ուել է Միացեալ Նահանգներ:

Մէկ տարի յետոյ շատ մտեր-
մացանք եւ երբեմն գանգատում էր
հոգնածութիւնից, ֆիզիքական ան-
հանգստութիւններից, անքնութիւ-
նից:

Իմ հարցիս թէ արդեօք նոր
ստեղծագործութիւն ունի՞, պատաս-
խանեց՝ այլեւս գրելիք չունեմ, այն
ինչ որ պէտք էր ժամանակին գրել
եմ:

Շուտով վերջին երկու հատոր
բանաստեղծութիւն եւ արձակ եր-
կերս լոյս կը տեսնեն:

Ամիսներ յետոյ տօնուեց 70
ամեակը, երկու հատոր իր գրքերից
նուիրեց ինձ, շնորհաւորանքից յե-
տոյ ինձ մի կողմ քաշեց, նստեցինք,
ասաց, 70 ամեակս տօնուեց չգիտեմ
սրանից յետոյ ինչքան պէտք է մնամ:
Էլ յոգնել եմ, ձանձրացել, գիտես
ի՞նչ է մարդուց մնում՝ անուն,
միայն անուն: Եւ շարունակեց՝ ամէն
գալ՝ գնալ ունի:

Դրանից յետոյ Գրողների Միու-
թիւնը 70-րդ տարեդարձը եւ ստեղ-
ծագործութեան 55 ամեակի յոբելի-
անը տօնեց, որ փոռուեց նաեւ
հեռուստացոյցով:

Մեր այս մետրմութիւնը աւելի
խորացաւ երբ իրար հանդիպում
էինք, ասում էինք դեռեւս կանք,
բայց միշտ նա աւելացնում էր հենց
այն որ ասացի: Էլի կեդրոնում
փոփոխութիւն եղաւ: Տիկին Անա-
հիտը գործը փոխեց, պրն. Հաճեանն
էլ աւելի քիչ էր կեդրոն յաճախում:
Հանդիպելուց ժամերով միայն էինք:
2007 թուի Մարտ ամսի վերոին
Չորեքշաբթին այցելել էր կեդրոն,
ես այդ օրը հիւանդութեան պատճա-
ռով բացակայ էին եւ մի քանի օր
հետոյ լսեցի նրա ցաւալի մահունան
մասին: Ինչպէս որ ասել էր 72
տարեկանում հեռացաւ ընդմիշտ,
բայց նա ապրում է, նա կայ: Նրա
անունը իր ասածի պէս կը մնայ վառ
ու պայծառ մեր սրտերում եւ մեր
յուշերում:

Հիմա իր գրքերը գրասեղանիս
վրայ բաց՝ կարծես էլի տարիներ
առաջուայ պէս իրար հետ զրուցում
ենք եւ ծիծաղում եւ նրա ժպիտի մէջ
ակամայից կարդում եմ՝

Բարի անուն եթէ թողնես յի-
շատակ,

Հազար արժի, քան թէ ոսկեայ
մի դղեակ:

Սիրելի ընթերցող ներքոյ յիշ-
եալ «Ռեստորան» գրուածը որ պատ-
կանում է երջանկայիշատակ Վահ-
րամ Հաճեանի գրչին՝ ի յիշատակ
մեր կարճատեմ, բայց հոգեհարա-
զատ ընկերութեան սիրով նուիրում
եմ ձեզ, որպէս նշխար՝ իր մեծածա-
ւալ գրական ստեղծագործութեան
թանկագին վաստակին:

ՌԵՍՈՐՍ

ՎԱՇՏԱՆ ԶԱՃԵԱՆ

Ամէն երեկոյ նոյն ռեստորանն
էինք գնում: Նստում նոյն սեղանի
շուրջը եւ միեւնոյն աթոռների վրայ:
Մատուցողները մեզ ճանաչում էին
արդէն ժպիտով ու սիրով էին դիմա-
ւորում:

Նստում էինք դէմ-դիմաց ու
իրար աչքերի մէջ նայում: Նայում
երկար: Նայում տխուր հայեացքով:
Ինչ-որ բան էինք փնտրում այնտեղ:

Ընթրիքը մեզ բոլորովին չէր
հետաքրքրում: Կարելորդ էր, թէ ինչ
կը բերէին: Կարելորդ մեզ համար
իրար մօտ լինելն էր: Իրար սեւեռ-
ուած նայելը: Իրար հասկանալն էր:
Իրար հետ հաղորդակցուելը:

Իրարից երբեք չէինք կշտա-
նում: Իրար մօտ լինելը մեր սէրը
աւելի էր բոցավառում: Գժուում էինք
իրար գրկելու ցանկութիւնից:

Չէինք գգում, թէ ժամանակը
ոնց էր փախչում մեր մօտից: Մեզա-
նից ի՞նչ էր առնում ու տանում:

Չէինք գգում...
Չգում էինք միայն, թէ մեր
սէրը կրակ դարձած ոնց էր վառում
մեր հոգիների մէջ: Ռնց էր մեզ
տանջում:

Երբեմն մեր սէրը թեւեր էր
առնում ու սկսում էր ճախրել մեր գլխի
վերեւ: Մեր զարմացած աչքերի առաջ:

Չգիտէինք ինչ էր կատարում
մեզ հետ:

Ռեստորանը, ուր յաճախում էինք,
խտալական էր: Ամէն ինչ ուրիշ էր
այնտեղ: Ուրիշ էր ոճը: Ուրիշ էր
մթնոլորտը: Ուրիշ էին մատուցողները:
Հեռուից հնչում էր իտալական
երաժշտութիւնը: Մերմ էր այդ երաժշ-
տութիւնը ու թախծագին: Այն աւելի
էր բորբոքում մեր հոգին:

Ամբողջ մի ամիս կանոնաւորա-
պէս յաճախեցինք այդ ռեստորանը:
Մատուցողները հասկանում էին,
որ մենք սովորական գոյգ չէինք: Մենք
բոլորից տարբերում էինք...

Մենք ուրիշ էինք...

Մեր խորքերի մէջ խորհուրդ-
ներ կային, որոնք երբեմն թաքցնել
չէր լինում: Կային այնպիսի զգա-
ցումներ, որոնց ուժգնութիւնից թւում
էր թէ տիեզերքն է ցնցում:

Մենք սիրում էինք իրար...

Մի ամիսը երագի պէս անցաւ:
Իր հետ բերեց թախիծ: Կարօտ:
Կրակ: Բերեց մի կախարդական աշ-
խարհ:

Հիմա դու չկաս:
Դու շատ ես հեռու...

Բայց ամէն անգամ այդ ռեստո-
րանի մօտով անցնելիս սարսուռ է
հոգիս: Դողում է մարմինս: Մխրճում
եմ յուշերի գիրկը եւ... անիծում
ճակատագիրս:

Blue Cross of California takes the worry out of health care.

Our goal is to make staying healthy easier with a variety of affordable plans to fit your needs. For over 65 years, Blue Cross has been a leader in California offering quality health care coverage with over 41,000 doctors and 400 hospitals in our network. We offer:

- Prescription Drug Coverage
- Individual and Family Plans
- Plans for Small Businesses
- Dental Coverage
- Medicare Supplement Plans
- Life Insurance
- HSA-Compatible Plans
- Integrated Workers' Compensation

by BC Life & Health Insurance Company

by Employers Compensation Insurance Company

Call now and let me help take the worry out of your health care!

HARUT DER-TAVITIAN
Authorized Independent Agent
1807 W GLENOAKS BLVD. #202
GLENDALE, CA 91201
(818) 502-3233
HARUT@EXCELHYE.COM
WWW.EXCELHYE.COM
CA Insurance
License #0B28270

The Power of Blue.™

Blue Cross of California (BCC) and BC Life & Health Insurance Company (BCL&H) are Independent Licensees of the Blue Cross Association (BCA). The Power of Blue and the Blue Cross name and symbol are registered service marks of the BCA. ©2005 BCC. CAN119

ԳԻՐԵՐՈՒ ԸՆԹ

ՅԱԿՈԲ ՎԱՐՂԻՎԱՌԵԱՆ ԸՆԴՈՒՄՆԵՐ - 3

Շուրջ 440 էջ, մաքուր տպագրություն, հրատարակություն՝ ԹԷՔԵՆԱՆ Մշակութային Միություն, Նիւ Ժրճի, 2008, բաւականին հաստատոր գիրք մըն է, հեղինակին Յրդը: Հանդիպումներ 1 եւ 2 տպուած են նախապէս, իսկ 4ր եւ 5ը, արդէն պատրաստութեան մէջ են: Բոլորն ալ ունին գրեթէ նոյն ձեւը, իսկ հանդիպումներ 3ը կը բովանդակէ 40 հանդիպումներ, բոլորն ալ հարցազրոյցի ձեւի տակ: Այս 40 անձնաւորութեանց նկարները գետեղուած են գրքին առաջին կողքին վրայ, անմիջական հետաքրքրութիւն արթնցնելով ընթերցողի մօտ:

Դուկտ. Վաչէ Ղազարեան բաւական խղճամիտ եւ բացատրողական ներածական մը ունի «Հայելայացն Այս» խրատով, որուն մէջ կ'անդրադառնայ գրքի արժանիքներուն եւ թերութեանց: Յակոբ Վարդիվառեան, պատկանելով Ռ.Ա.Կ.եան եւ անոր ծնունդ ԹԷՔԵՆԱՆ Մշակութային Միություն, հասկնալիօրէն իր ընտրութիւնները կատարած է իր պատկանած շրջանակէն, մեծ մասամբ, բայց այս մէկը մենք անպայման «Թերութիւն» չենք նկատեր: Շատ հաւանաբար, այս վերջիններն են որ սիրալոյս տալ կերպով կրնան ընդառաջած ըլլալ իր դիմումին: Մոյն հատորին մաս կազմող անձնաւորութիւնները սիւնաքան եւ հայաստանեան մեծ մասամբ հայ, եւ սակայն կան եւ ոչ հայեր, որոնց հետ հեղինակը կըրցած է ինքնատիպ եւ հետաքրքրական հարցազրոյցներ ունենալու: Ի հարկէ սոյն հարցազրոյցները վաւերագրական արժէք կը ներկայացնեն, տրուած ըլլալով որ այժմէական են, եւ իւրաքանչիւրը կը պատկերացնէ տուեալ անհատին կարծիքներն ու զգացումները, անհատական թէ ընդհանրական, հասարակական հարցերու վերաբերել: Յ. Վարդիվառեան, ժամանակի ընթացքին, վաստակած է փորձառու հարցազրոյց կատարողի համբաւը, եւ զիտէ անպայման հանդիպումը կառուցել իր «գոհ»ին գիտելիքներուն եւ բարեմասնութեանց վրայ: Հանդիպումներ 3-ը կ'ընդգրկէ 1980էն մինչեւ 2006 թուականը, որոնց մէջ կան նաեւ անտիպ հարցազրոյցներ: Այս հարցազրոյցներէն շատեր տարիներու ընթացքին հրատարակուած են հայ պարբերական մասնուկներու մէջ, եւ ուշադիր ընթերցողը մեծ մասամբ ծանօթ է հեղինակին ոճին, հետաքրքրութեանց եւ նախասիրութեանց: Նաեւ պէտք է շեշտել Վարդիվառեանի մտահոգութիւնը տարբեր աշխարհագրական շրջաններու պատկանող դէմքերու ներմուծումը իր հանդիպումներու մէջ, կարենալ տեսակ մը կամուրջ հաստատելու, ըլլալ սիւնաքան եւ ըլլալ սիւնաքանի եւ Հայաստանի փոխ-յարաբերութեանց ծանօթացման եւ սերտացման, մանաւանդ փոխադարձ ճանաչողութեան գծով:

Հատորը ունի հետաքրքրա-

կան կառուց, որ կը նշանակէ նաեւ հեղինակին կողմէ կատարուած գնահատելի ներդրումի փորձ, նախքան հարցազրոյցը: Իւրաքանչիւր անձնաւորութեան մասին, մէկ էջի վրայ, Վարդիվառեան կը ներկայացնէ բաւականին լաւ բանաձեւուած տեղեկագրութիւն մը, որ նախաճաշակ մը կու տայ կատարուելիք զրոյցի բովանդակութեան մասին: Արդարեւ, հեշտ չէ այդ մէկ էջին ներս, մանրամասնօրէն տալ տուեալ ենթակային դիմագիծը, եւ սակայն, ի պատիւ հեղինակին, ինք յաջողած է քանի մը պարբերութեանց մէջ ամփոփել իր մտքերն ու տպաւորութիւնները: Այսպէս, գիտելիքներու, ծանօթութիւններու, համոզումներու, տրամադրութիւններու, մանաւանդ տեղեկութիւններու ամբողջ շտեմարան մը կը կազմեն այդ «մէկ էջերը», որոնք յաճախ կ'արժարեն նաեւ վիճելի հարցեր, կուսակցական, ընկերային, եկեղեցական, մշակութային, եւ այլն: Հոն կը գտնուին նաեւ իր անձնական, սեփական, դատումներն ու կարծիքները, տուեալ անձերու ունեցած գործունէութեանց եւ ենթարկուած ճակատագիրներու մասին:

Իբրեւ ասպարէզ, Յ. Վարդիվառեան ունեցած է հիւսուածեղէնի վաճառականի հանգամանք, որ նաեւ զլիաւոր շարժառիթը իր բազմաթիւ ճամբորդութեանց եւ սակայն, նոյնիսկ մէկ փոքր ծանօթացում-նայուածք մը իր հրատարակած 3 հանդիպումներու եւ հրատարակելիք 4րդ եւ 5րդ հատորներու վրայ, կը յայտնաբերէ իր հետաքրքրութեանց լայն եւ բազմաոտեսակ տարողութիւնը, կուսակցականի, մանաւանդ հայու աշխարհաընկալումը, եւ անկէ անդին զացող մտասեւեռումը հայ ժողովուրդի գոյատեւման ճիգերուն:

Յակոբ Վարդիվառեան արժանի է անկեղծ գնահատանքի իր իւրայատուկ պրպտումներուն եւ որդեգրած ազգագրական աշխատանքին համար, որ վստահաբար, մեծապէս օգտակար պիտի ըլլայ սիւնաքանի տեղեկութեան մեր աշխատանքներուն:

Յ.Ս.

ՄՍՏԱՌԻԱԾ ԳՐԱՍԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

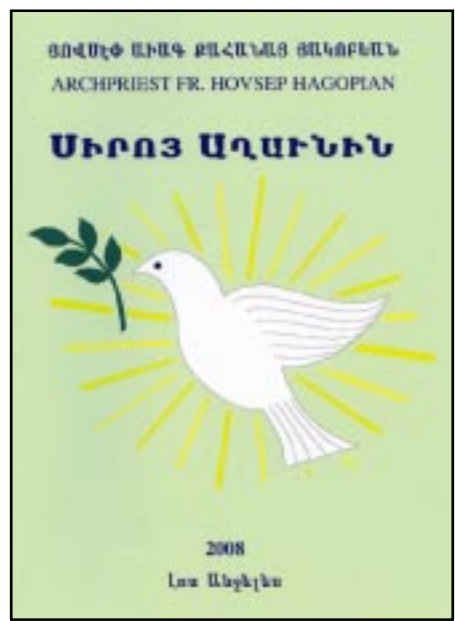
«ՄԻՐՈՅ ԱՂԱՒԵՆԻՆ»

ՅՈՎՍԷՓ Ա. ՔՅԳ. ՅԱԿՈԲԵԱՆ

Տէր Յովսէփ Ա. Քհնյ Յակոբեանի երրորդ գիրքն է «Միրոյ Աղաւնին»:

Ներկայ քարոզազիրքը, լոյս ընծայուած է 2008-ին, Լոս Անճեւոս: Գիրքը ձօնուած է հովանաւորի՝ Խաչիկ Խարազեանի հօր՝ Վահան Խարազեանի յիշատակին:

250 էջերէ բաղկացող ներկայ հրատարակութիւնը, անկախաբար իր մէջ բովանդակող ընդհանրապէս բորոյախօսական քարոզչական էջերէ («Ապրելու Նպատակը», «Տէր, Մի Նշան Յոյց Տու», «Նեղուծեան Օգտակարութիւնը», «Բարկութիւն», «Հպարտութիւն», եւ այլն), որոնք սերտօրէն աղերսուած են մեր առօրեայ կեանքին հետ: Նաեւ՝ ծանօթացումի կարգով կը պատմէ մեր սուրբ հայրերէն Ս. Յակոբայ Մծբնեայ, Ս.Գրոր Նարեկացի Հայրապետներու եւ այլ սուրբերու կեանքին: Վերջապէս, ան կը տարածուի ազգային ընդհանրական բնոյթի կարգ մը թեմաներու վրայ, («Աղաւնու Միտը՝ Մայրը», «Ապրիլ 24, 2001 Եղեռնի Յուշարձան» եւ այլն) անշուշտ, միշտ հոգեւոր մօտեցումով

եւ պատգամներով:

Գրքին օրհնութեան եւ գնահատանքի խօսքը գրած է Յովնան Արք. Տէրտէրեան, ուր կ'ըսէ. «Այս քարոզազիրքը վառ ապացոյցն է իր (Տէր Յովսէփ Ա. Քհնյ Յակոբեանի - ընդձուձ մեզմէ-) անմասնօրդ նուիրումի, բոլորանուէր սիրոյ եւ ինքնաբաշխումի»:

«ՊԱՏԱՌԻՎՆԵՐ ԻՄ ՅՈՒՇԵՐԻՑ»

ԱԲԵՏԻՍ ՆԱԶԱՐԵԱՆ

Երեւանում լոյս է տեսել Իրանահայ հասարակական գործիչ, Արաքի շրջանի Քալաւա գիւղի երկար տարիներու գիւղապետ՝ Աւետիս Նազարեանի «Պատառիկներ Իմ Յուշերից» գիրքը, 160 էջերէ բաղկացած: Գրքին մէջ տեղադրուած են ծերունագարդ հեղինակի կեանքէն զանազան դրուագներ, պատմական արժէք ներկայացնող լուշեր, որոնք օգտակար կը հանդիսանան Իրանահայ պատմութեամբ հետաքրքրուած անձերու:

Գրքին իւրաքանչիւր էջի եւ տողին մէջ զգալի են հեղինակի սրտի զեղումները, անսահման սէրն իր ծննդավայր գիւղի հանդէպ: Աւետիս Նազարեանը հարազատօրէն ներկայացուցած է երբեմնի հայաբնակ գիւղերուն մէջ դասաւանդող կրթական մշակներուն, որոնք նուիրածօրէն կը ծառայէին մեր ժողովուրդին: Գրքին մէջ կան արժէքաւոր նկարներ, որոնք կապ ունին յուշերուն: Կը շնորհակարար

մեր սիրելի աշխատակիցի երկրորդ գրքի լոյս ընծայումը:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ... ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ...

Մեծ Ժողովրդականութիւն Վայելող Կլէնտէլի AMGA 280-րդ Ալիքը Այժմ Կը Սփռուի GlobeCast

Արբանեակային Հեռատեսիլով Ամերիկայի, Գանատայի եւ Մեքսիկայի Ամբողջ Տարածքին

Դու՛ք Կրնա՛ք Դիտել Հայաստանեան Լուրեր - Քաղաքական Վերլուծութիւններ Երաժշտական Հաղորդումներ - Եւ այլն

Մանրամասնութիւններու Համար Հեռաձայնել 818.547.9696

Չեր Ծանուցումները Վստահեցէք «Մասիս» Շաբաթաթերթին

T: (626) 797-7680 F: (626) 797-6863

massis2@earthlink.net

Գրառուած Թուական Mark Your Calendars

Հայաստանի Անկախութեան Օրուայ ՓԱՌԱՏՕՆ

Սեպտեմբեր 21, 2008

SUNDAY	MONDAY	TUESDAY	WEDNESDAY	THURSDAY	FRIDAY	SATURDAY
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22			25	26	27
28	29	30				

Armenian Independence Day FESTIVAL

**To reserve your booth
please call Nor Serount Cultural Association**

Ձեր կրպակները ապահովելու համար

Հեռաձայնեցէք Նոր Սերունդ Մշակութային Միութեան

(818) 391-7938